

Taboo

¡Libres del mundo, uníos! Por Dios - Pueblo - Patria!

1972

EL FORTIN

St. 9

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Sušteršič.

—:—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

—:—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—:—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.159.810

—:—

Naročnina: Južna Amerika 15 pesov ley 18.188, odn. enakovrednost v dolarju; USA in Kanada 4.— dolarje letno, zračno 7,00 dolarjev; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

—:—

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: T. E. 796-7513.

NASLOVNA SLIKA

V gotovo najtežjih časih slovenske zgodovine je kot po čudežu vznikla silna in ponosna prva slovenska oborožena sila. Danes lahko v slavo slovenskega naroda ugotovimo, da je zgodovina na vseh koncih zemeljske oble že neizpodbitno potrdila dejstvo, da bošta svetla lika slovenskega domobranca in njegovega očeta in vrhovnega poveljnika vesoljnemu človeštvu kazala neizgrešljivo pot v svobodo, ker sta ob idejnem ognju svojih zmag in mučeništva prižgala neugasljivo plamenico:

BOG — NAROD — DOMOVINA

.....
PORAVNAJTE NAROČNINO
.....

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Setiembre 1972

BUENOS AIRES

September 1972

'La moderación' del Partido Comunista Chileno

Las recientes medidas del gobierno del Dr Allende, comprendido el cambio de su gobierno, así como la tentativa de un diálogo con la Democracia cristiana, han sido interpretadas en las "masas medias" del mundo latinoamericano y hasta occidental, en general, como una prueba del papel "moderador" jugado por el Partido comunista chileno.

En ello se reconoce la habilidad de los comunistas y de sus auxiliares, conscientes y semi-conscientes, al seguir el consejo dado por Lenin: saber aprovechar las dificultades de una determinada situación política y económica. Este es exactamente el caso de la situación chilena hoy.

En cuanto a la táctica "moderada" del Partido comunista la explicación reside en la asimilación de la enseñanza marxista-leninista, hilo conductor de la acción comunista en Chile como por todas partes. Esta enseñanza demuestra que cada revolución pasa por las etapas y que en la fase del ejercicio del poder de los comunistas con otros aliados llamados provisionales, es preciso evitar precipitar las cosas y querer quemar esta etapa. Es preciso, sobre todo, tener en cuenta las dos fuerzas presentes en la arena política: la mediana burguesía (en este caso, la Democracia cristiana en Chile, la expresión política de esta fuerza) y el ejército.

No es necesario remontarse a los comienzos de la guerra civil de España en julio de 1936, para demostrar hasta que punto los comunistas se presentaban, al principio, como más "moderados" que los anarco-sindicalistas, los socialistas y otros grupos de izquierda.

Vale más citar el ejemplo reciente de Indonesia, en 1965, cuando los comunistas tentaron de quemar la etapa, lo que llevó a un golpe de Estado abortado y a la consecutiva reacción por parte de la burguesía y del ejército. Asimismo, en el Sudán, en 1969 los comunistas asociados al poder, quisieron quemar la etapa y fueron destruidos por el ejército.

Este razonamiento sobre la absoluta necesidad de no repetir el mismo error ha llevado a los comunistas chilenos a disfrazarse de "moderados". La visita de las delegaciones comunista-socialista a Moscú no ha tenido otro fin que hacer comprender a todos la obligación de respetar "la etapa actual"

„ČE BOSTE VI MOLČALI, BO KAMENJE VPILO“

Govor g. Adolfa Škrjanca na spominski slovesnosti 3. 9. v Buenos Airesu

Generalu Rupniku in njegovim vojščakom: slava in čast!
V svoj mir jih sprejmi, Gospod! Prosimo Te: usliši nas!

S ponosno žalostjo slovenskega vojaka in domobranca, prihajam med še preživele protikomunistične borce, kajti prav za ta dan, prav za danes, mi je Bog določil posebno poslanstvo: da — čeprav neznanec brez slavnega in zvonečega imena — zavpijem med vse Slovence, doma in na tujem, veliko resnico svetega pisma: „Če boste vi molčali, bo kamenje vpiło!“

Sestre in bratje — Slovenci: ne molčimo! Vpijmo in kričimo resnico med nas in med svet, da najslavnejša in najsijajnejša doba zgodovine našega malega in mučeniškega naroda ne bo prešla po naši krivdi v pozabo! Oznanjajmo resnico o generalu Leonu Rupniku, o Slovenskem domobranstvu in o vseh protikomunističnih boricih tistim, ki so že tudi med nami oglušeli in jim je stvarno bogastvo zastrupilo srca! Vsem, ki so si izbrali najlagodnejšo (dasi ne najpoštenejšo) pot: radi naše malenkostne in včasih tako brezpomembne politike, zaradi neke „čiste“ kulture, zaradi svetovnega razvoja, „pozabiti“ našo največjo slavo, prezreti in utajiti nedolžno in izdano kri, iskati stike in razgovore (katere imenujejo „dialog“) z zločinci in valpti, ki so morili slovenski narod in pomorili njegovo mladost, ki so narodu v polnem poletu ustavil njegov svoboden razmah in ga treščil v duhovno in telesno sužnost, izpridili njegovo novo in najzornejši mladino ter izročili vso našo domovino v mednarodno oblast rdečih brezprizornikov, ki naj delajo tudi (in predvsem) v Sloveniji poizkuse breznarodnega „čistega“ človečanstva. Ne iščimo sanjavih, olikanih ali morda dvoumnih besed, povejmo resnico: to so — komunisti!

Za ta dan, prav za danes, mi je Bog določil posebno poslanstvo: da majhni, a zvesti slovenski skupini povem resnico. Sprejemam to poslanstvo in vam kot nekdanj jecljajoči Mojzes, ki je prejel deset božjih zapovedi za svoj narod in za vse narode sveta do zadnjih vekov, ponavljam: „Nebo in zemljo kličem za pričo, da sem stavil pred vas: svobodo ali sužnost, življenje ali smrt. Izberi, o, Izrael, Svobodo, da boš živel ti in tvoji otroci in tvojih otrok otroci v tebi na veke!“

Govoril sem že in pisal sem že: ni dveh resnic in ni dveh poštenosti! Ni ene resnice za Vestnik in druge za Tabor! Ni ene poštenosti za protikomuniste in druge za ne-komuniste! Ni enega Rupnika za slovenske vojake in drugega za slovenske politike! Resnica, poštenost sta samo eni!

Resnica, ki se je nisem jaz zmisllil, je: revolucijo na slovenski zemlji so zažgali komunisti. V odpor so se dvignila razna protirevolucionarna (in ne: nêrevoluciônarna) gibanja: Legija smrti, Vaške straže, Štajerski ba-

taljon, četniki in še druge vojaške ustrojbe pod različnimi imeni. Resnica je: general Leon Rupnik je pod nemško zasedbo ustanovil Slovensko domobranstvo, ki je zajelo glavnino in srčiko vse protikomunistične borbe in general Rupnik je prvi ustvaril močne temelje za bodočo slovensko narodno vojsko. Ta narodna vojska pa ni bila zaradi neke morebitne politike, ampak zaradi svojega narodnega prepričanja in verske ideje: protikomunistična. Smešno zveni, da bi bili domobranci, ki so dobojevali toliko zmag, ki so prestali toliko borb, samo: nekomunisti. A še bolj smešno zveni trditev nekaterih tedanjih in sedanjih politikov „čistih rok“, da je bil oče Slovenskega domobranstva, general Rupnik — nemčur. In če bi res bil? Kje je bil tedaj kak drug narodni voditelj, ki bi kot odločen Jugoslovian ali Slovenec, reševal in po vseh možnostih tudi rešil vsaj del slovenskega naroda pred komunistično krvavo blaznostjo in tudi pred nemško uničevalno krutostjo? Zaradi resnice, zaradi popolne in čiste resnice, javno vprašujem: kdo naj bi bil in kje je bil tedaj?

Nekateri med nami navajajo sestanke in razgovore, ki jih je imel general Rupnik z nemškim generalom Rösenerjem; kažejo razne slike obeh, kjer stojita drug ob drugem. Vse to je res, kot je res, da je bilo tudi to potrebno, je pa silno smešno in istočasno nečastno tako sklicevanje predvsem tistih, katerim so prav ti razgovori in take skupne slike reševale in tudi rešile življenje. Za dokaz smešnosti in neresnosti pa istočasno namerne zlobnosti takih trditev, ni niti potrebno, da bi iskali razne opravičujoče primere s francoskim maršalom Pétain-om, ker je to še preblizu in sovпада v isto dobo. A iz tisočletne zgodovine sv. pisma vemo, da je Mojzes, ko je postal narodni voditelj judovskega ljudstva, stopil pred zatiralca svojega naroda: egiptovskega Faraona in govoril z njim, mislim pa, da ne preveč vljudno in ljubeznivo. Če se ne motim, je postal tako prvi „kolaboracionist“ celo po božjem ukazu. Na žalost v tistih časih še niso poznali fotografije, da bi ostal zanamcem dokaz, a vsaj v sveto pismo še lahko verjamemo. Če pa le kdo želi sodoben in prepričljiv primer „kolaboracije“ naj pogleda samo za leta ali dve nazaj v kateri koli svetoven časopis: našel bo slike in zgodovinski opis ubijalca in zločinca, skrunilca, „maršala“ Tita skupno s svetim očetom Pavlom VI. Ne upam si trditi, kdo naj bi bil v tem primeru „kolaboracionist“, kajti pred Titom so „romali“ po Vatikanu razni moskovski veljaki. Toda — to je resnica in Kristus je rekel: „**Resnica vas bo osvobodila!**“ Ne vem, če je resnica, da je „maršal“ Tito postal častni kanonik Rima. Vem pa, da je resnica to-le: general Rupnik ni prejel od zasedbenih nemških oblasti, najmanj pa od „Führerja“, nobenega častnega naslova, kajti: Leon Rupnik je bil jugoslovanski general in pozneje general in vrhovni poveljnik domobranske in slovenske narodne vojske, to je: slovenski general. Če so ga morda tudi Nemci v pogovorih imenovali: gospod general, so mu s tem priznali samo to, kar je v resnici bil: ničesar mu niso odvzeli, a tudi ničesar mu niso / njegovi časti dali. Leon Rupnik

je bil general, ne zato, ker so nemške čete zasedle del naše domovine in ne zato, ker je ustanovil domobransko in slovensko vojsko. Leon Rupnik je bil general brez Nemcev in brez domobrancev, a z Domobranstvom in slovensko vojsko je postal domobranski in slovenski, ne pa nemški general.

Tako kot je resnica samo ena, je tudi poštenost samo ena. Načini in tolmačenja samo so lahko različna, a tudi tu nas spet sveto pismo jasno, dasi nekoliko trdo, skoraj grobo, pouči: „Ne mečite biserov svinjam in svetega psom!“ Poštenost, ki je bila vedno slovenska odlika, naj nas ne zapusti v zamejstvu. Poiščimo spet izgubljene in zavržene bisere, vzdramimo spet v sebi pošteno svetost in priznajmo vsaj po smrti čast vsertim tistim, ki so padli zato, da mi živimo.

Za vse mrtve ni prav nič važno, ali jih mi častimo in smo jim hvaležni za njih žrtve ali ne; važno je za nas, ki smo ostanek naroda in za rod, ki za nami prihaja. Kdo izmed mlajših bo znal razumeti in ceniti naše bivanje na tujem, če mi sami ne znamo ali pa nočemo spoštovati tiste največje herojske dobe, ki jo je naš narod sploh kdaj imel? Ali naši mladini res ne moremo od našega slovenstva zapustiti v spomin in v bodočnost ničesar drugega, kot morda naše, v tujini popačeno ime in priimek, pa morda kranjske klobase s kislim zeljem? Očak in general, ki je umrl zaničevan in mučen zato, ker je ljubil svoj rod in svojo zemljo; dvanajest tisoč evetotih mladosti, ki so bili levi v pravični borbi in svetniki v smrti — vse to nič ne pomeni?

Javno in slovesno priznavam kot slovenski domobranec: zločin, ki so ga komunisti izvršili z generalom Rupnikom, je po človeško nekako razumljiv, dasi ne bo nikoli opravičen; a zločin, ki ga nekateri med nami ustvarjajo, ko pokojnega generala blatijo ali pa samo „pozabljajo“ po njegovi smrti, je zločin proti narodu in proti naši zdomski skupnosti, ker nas razdvaja in ponižuje ter nam odklanja čast poštenih in svobodnih ljudi. Kdor koli želi in hoče združitev vseh protikomunističnih borcev, a odklanja ime in spomin generala Rupnika, seje razdor; katera koli politična struja, ki hoče narodu in skupnosti dobro, a ne omenja junaške dobe Slovenskega domobranstva in oporeka čast in poštenost generala Leona Rupnika, postaja s časom in v času samo — omizje; katera koli ustanova, ki hoče združiti slovensko zavedne ljudi (zdaj samo v zdomstvu in pozneje v domovini), a prezre generala Rupnika in dobo komunistične revolucije ter odpora proti njej, se izključuje iz skupnosti in iz naroda. Kdor koli želi slovenskemu narodu dobro, mora pozabiti na klikarsko in strankarsko politiko ter se vrniti k izhodnemu cilju, ki je: slovenstvo. Narod umira in izginja, skupnost se pretaplja v druge narode. Nobena politična krilatica nas ne bo rešila in osvobodila predvsem pa ne, če pozablja ali pa celo namenoma omalovažuje našo preteklost. Naša borba se ne sme izživljati v lastnih vrstah, ne: skupno moramo napadati skupnega sovražnika, ki je: komunistem. Komunistem pa ni politika, ampak organiziran zločin.

Ni dovolj, da počastimo spomin generala Rupnika samo slovenski

protikomunistični borci, kajti mi ga častimo in smo mu hvaležni vsak v svojem srcu. Prosim, kot berač prosim, vse naše ustanove in društva, ves naš izseljenski tisk, predvsem pa list „Svobodna Slovenija“, da brez vseh morebitnih političnih vidikov, osvetli spomin junaka in rešitelja neke slovenske dobe: generala Rupnika. Naj ne molči ob tem imenu, kajti molčati je včasih večje zlo, kot pa povedati iskreno, jasno besedo. Samo tako bo ta list res glasilo združenih Slovencev, drugače pa je in ostaja glasilo neke struje, ki združenih Slovencev pač predstavljati ne more. Poleg generala Rupnika bi želel počastiti tudi spomin drugih močnih in nespornih stebrov naše borbe: dr. Hacina, upravnika ljubljanske policije, ki je umrl kot junak; Nartēja Velikonje, ki se ni zmotil v ideji; Kiklja, Župca, dr. Natlačena, prof. dr. Ehrlicha in vseh neznanih junakov, ki so vsak na svojem mestu, vsak ob svojem času in vsak na svoj način vršili vsak svojo dolžnost.

Slava generalu Rupniku in vsem žrtvam protikomunistične borbe! Bog, daj jim svoj večni mir in po njih daj dovolj moči nam, da jim bomo junaško in pošteno sledili!

Slovenci vseh mišljenj: združite se! Svobodni sveta: združite se za Boga, za Narod, za Domovino!

OB 29-LETNICI TURJAKA IN GRČARIC

(Osnutek nagovora otrokom v slovenskih šolskih tečajih v Buenos Airesu)

Dragi otroci!

Turjak in Grčarice — kaj mislite, kaj naj bi to bilo? Bomo vedeli takoj: Turjak je grad v Sloveniji, na Dolenjskem. Grad pa je hiša, v kateri so živeli nekoč principi in knezi, grofi in baroni. Grad pa ni taka hiša, kakor jih imamo danes in jih vi poznate. Zidajo danes gradov nič več, ker bi bili preveč dragi. Zakaj? Najprej je treba znositi vso opeko in kamne in vse, kar k hiši spada na visok grič, majhno goro ali strmo pečino, s katere se vidi po vsej dolini in zemlji naokrog. Potem bi morali delavci vsak dan hoditi na delo na tisti grič ali majhno goro, ker tam drugih hiš ni, kjer bi lahko spali. Zato zidanje take hiše — gradu dolgo traja. Tudi stene niso tanke kakor v današnjih hišah, ampak debele, meter in še več, da jih sovražnikova krogla iz topa ne predere.

In tako so pred stoletji, ko še ni bilo atomske bombe in ne avionov, ki mečejo bombe, zgradili enega takih gradov tudi na gričku in mu rekli, da je turjaški grad. In eden od tistih graščakov, ki so v gradu živeli, se je pred več kot 450 leti junaško boril proti Turkom, ki so hodili v Slovenijo, domovino naših — vaših očetov in mater, ropat živila in grabit otroke, da so jih naredili za janičarje.

Tisti graščak pa, ki se je proti Turkom boril, je imel sina, in ta spet sina in tako naprej vse do sedanjih dni. Na gradu so vedno živeli gospodje in so jim rekli turjaški grof; Auersperg so se pisali. Včasih so bili Nemci; današnji grof ni več. In zdaj v Avstriji živi, tam kjer so včasih vaši očetje in matere bili begunci v taboriščih.

Ta grof Auersperg, ki v Avstriji živi, je bil domobranec. A moramo iti po vrsti, da bo stvar jasna. Grad je torej bil na Dolenjskem in Turjak mu je bilo ime.

Kaj so pa Grčarice? To je pa slovenska vas. Vas ni takšna, kakor mislite vi, ki živite po različnih "barrios" in se ena hiša druge drži, pa vsak ima nekaj vrta in dreves. Slovenska vas je takale: ob cesti, ki pelje v enega kraja v drugega, je najprej en sosed postavil hišo tik ob cesti. Potem drugi nekaj kvadrov proč od njega, pa nekaj metrov proč od ceste tudi, ker je hotel imeti mir. Pa so prišli drugi sosede in postavili hiše: eno tukaj, drugo tam, lepo narejene in čiste, lepo pobeljene, z rožami in nageljni na oknih, pa z lipami na vrtu in kostanji, jablanami in hruškami, smrekami in borovci. Tako je iz več hiš nastalo naselje — vas, kjer so bili vsi znani med seboj, so se pozdravljali ob srečanju in bili prijatelji. V sredi vasi so postavili cerkev in hišo za župnika — župnišče, pa še majhno dvorano za igre, če so dovolj denarja spravili skupaj. Ob vasi so ležala polja in vsak kos zemlje je bil obdelan. Nikjer ni bilo zapuščeno, da bi odlagali smeti, ker so vse sproti sežigali, da se je na večer valil droben dim nad vasjo. Dim iz kuhenj, kjer so kuhali žgance in močnik, se je mešal z dimom s polj. Taka je bila slovenska vas in ena takih vasi so bile Grčarice.

Vi veste, dragi otroci, da je bila pred leti v Evropi vojna. V tisti vojni so Nemci in Italijani pa Madžari zasedli Slovenijo, domovino vaših očetov in mater. Nemogoče se je bilo upreti takšni premoči: Slovencev v domovini je en milijon in pol in skupaj s Hrvati in Srbi, s katerimi so bili v skupni državi Jugoslaviji, jih je bilo samo šestnajst milijonov. Nemcev pa je bilo in jih je še 80 milijonov, Italijanov 45 in Madžarov sedem, skupaj torej več kot 130 milijonov, torej 10 proti enemu! Pa se te premoči vaši očetje in matere niso ustrašili. Vedeli so, da bo prišel dan, ko bodo drugi narodi prišli na pomoč in bo odstranjena nevarnost Nemcev, Italijanov in Madžarov.

Groza in strah pa sta zavladala na Slovenskem, ko so začeli komunisti pobijati ljudi, ki so drugače mislili kot oni. Komunisti so namreč pripadniki tiste vere, ki uči, da je treba zmagati z nasiljem in moritvami vseh, ki jih nočejo ubogati. Je tista vera, ki ne prizna Boga in sovraži Jezusa. Je vera, ki je ne briga ne papež ne nauki sv. Cerkve. Komunisti so tisti, ki svojega naroda ne marajo, ker jim je več njihova vera. Pri nas doma jih je bilo pred vojsko malo. Med vojsko pa so našli svoje prijatelje tudi med Nemci, Italijani in Madžari in so skupaj z njimi gledali, kako bodo ške-

čovali slovenskemu narodu. Škodovali tudi vašim očetom in materam. Tako so se organizirali in kot partizani pobijali najprej tiste, ki so jim bili nevarni, in končno vse, ki jih niso hoteli ubogati. Tako so se vaši očetje in matere skupaj s svojimi starši morali skrivati pred komunisti kakor pred Nemci, Italijani in Madžari. In skrivali so se, dokler ni bila mera polna: takrat pa so se dvignili in dejali: nič več nas ne boste pobijali, ker nimate pravice in ker se ne sme. Mi se bomo branili, in branili bomo tudi naše hiše, naše brate in sestre. Tako je počasi proti komunistom vstala vojska ljudi, ki je hotela narod ohraniti: med to vojsko so spadali vaši očetje in vaše matere so pomagale.

Vojska med Nemci in Amerikanci pa je šla naprej. Tolkli so se na vseh frontah. Nemcem so pomagali Italijani. Ti so pa kmalu propadli in se vdali. Takrat, ko so se vdali, so imeli zasedeno še Slovenijo; njen precejšen del namreč. Drug je bil pod Nemci. In ko so se vdali, so oddali orožje komunistom in jim še pomagali, da so napadli vaše očete. Tako so komunisti skupaj z Italijani hoteli uničiti slovensko vojsko. Uničiti na dveh krajih. Eden je bil Turjak, drugi pa Grčarice. V prvem so se zbrali bejevniki iz več edinic in čakali, da pridejo še drugi, ker bi tako z večjimi močmi skupno udarili po komunistih. In komunisti ne bi gradu nikoli zasedli, ako Italijani ne bi dali komunistom kanonov, s katerimi so potem komunisti napadli grad, prebili zidove in ga zasedli. Podobno se je zgodilo na Grčaricah: tam so se naši fantje in možje borili kot levi do zadnjega, ko je že z vseh strani letel nanje sovražni val krogel in granat. Eni in drugi — oni na Turjaku in tisti na Grčaricah so ali padli ali bili ujeti. Ujete so odgnali v zapor in jih tamkaj sodili na hitro: smrt, smrt; smrt se je glasila sodba in tako so bili pobiti. Še več so jih pobili brez sodbe. Njih grobove so potem našli, zbrali ostanke in jih pokopali v blagoslovljeni zemlji — vaši očetje in matere pa mnogi, mnogi drugi z njimi, ki jih danes ni več.

Turjak in Grčarice sta tako prišla v slovensko zgodovino kot dva kraja, kjer so zavedni Slovenci pokazali svojo korajžbo in borbenost, pokazali, da znajo umreti za domovino, pokazali, da jim ni mar smrti, ako hoče narod nekoč živeti v svobedi. Turjak in Grčarice pa sta tudi v slovenski zgodovini zato, ker se je takrat prvič javno videlo, da so komunisti delali skupaj s smrtnimi sovražniki slovenskega naroda — Italijani. Tistimi Italijani, ki so nam odnesli Trst in Gorico, nam ne pustijo do morja.

Ne spominjamo se teh dogodkov, da bi budili sovraštvo in maščevanje. Spominjamo se jih zato, da se oddolžimo možem in fantom, ki so takrat padli, da bi drugi lahko živeli. Tudi vi; kajti ako vaš oče in mati ne bi ostala pri življenju, tudi vas ne bi bilo. In to je največji poudarek današnjega spomina na tiste žrtve: padli so, da bi drugi živeli. Za to življenje jim moramo biti hvaležni.

Še bolj hvaležni pa za lep zgled, ki so ga dali, zgled ljubezni do domovine. Zato — tem junakom večna slava!

Angleška tajna služba in 27. marec 1941

V „Iskri“, ki izhaja v Münchenu, je z zgornjim naslovom objavljen članek, ki je zanimiv in poučen tudi za bralce „Tabora“ in ga zato v prevodu prinašamo. — Op. ur. Tabora.

Angleški tednik „The Sunday Times“ objavlja serijo člankov pod naslovom „The unofficial History of the 20th Century“ (Neuradna zgodovina 20. stoletja). Ti članki so dejansko dopolnilo in obširnejša razlaga **tajnih dokumentov**, ki so sedaj, po tridesetih letih dani v javnost. Za eno **najstrožje ohranjenih tajnosti** zadnjih trideset let pa smatrajo one dokumente, ki so v zvezi s pučem, ki je bil 27. marca 1941. leta izvršen v Beogradu. **Phyllis Auty** je na podlagi teh dokumentov napisala članek, ki ga tu objavljamo. Autorica tega članka je strokovnjak za jugoslovanske probleme, posebno v vprašanih **tajne službe**. (Ph. Auty je študirala zgodovino Južnih Slovanov na Londonski univerzi.) (Op. ur. „Iskre“.)

27. marca 1941. leta je bil v skoro nekrvavi zaroti vržen princ Pavle, regent Jugoslavije. Zamenjali so ga z mladim kraljem Petrom, takrat 17 let starim. Ta zarota je bila v Angliji toplo pozdravljena. „**Jugoslavija je,**“ je rekel predsednik W. Churchill v eni od svojih veličastnih fraz: „**našla svojo dušo!**“ Tri dni pred svojim padcem je princ Pavle pristal na pakt s katerim bi postala njegova država Hitlerjev zaveznik, toda sedaj je nov režim kralja Petra — z anglofilskim predsednikom, generalom Simovićem — obnovil prijateljske zveze z Anglijo, kateri so v tem razdobju druge svetovne vojne bili zavezniki potrebni. Anglija je bila tudi trdno odločena, da ustavi prodiranje Hitlerjevih armad na Balkanu. Kako je Velika Britanija dala pomoč pučistom, je ostala v analih diplomacije zadnjih 30 let najstrožje obvarovana tajnost.

Ta zgodovina se je začela v juliju 1940. leta, ko je angleški minister v Beogradu, sir Ronald Campbell poslal „najstrožje zaupno“ šifrirano brzojavko v London, v kateri je sporočil, da je slišal za zaroto s ciljem, da se vrže princ Pavle, če bo potrebno tudi s silo in da se s silo odstavi bolgarski kralj Boris. Oboje s ciljem, da se obnovi skupna fronta z Anglijo proti Hitlerju. Ministrstvo za zunanje zadeve je temu dodalo: „**Načrt izgleda preuranjen, toda zarota bi mogla biti izredno važna za vlado Njegovega Veličanstva.**“ Gospod O. Sargent — stalni podtajnik v tem ministrstvu je še dodal sledeč komentar: „**Niti en načrt, ki bi uporabil bilo kakšno nasilje**

proti Regentu, ne more pričakovati podpore kraljevske vlade.* Poročilo je bilo dostavljeno Hugh Daltonu, šefu ministrstva gospodarskega vojskovanja. V resnici je bil on šef tajne službe — eksekutiva za specialne operacije (S. O. E.). „To je težka odločitev,“ je pisal Dalton. „Mi ne smemo zanemariti niti ene možnosti, pa če je še tako majhna, da bi izboljšali izgleda na našo zmago v doglednem času.“ Odločil je, da se da dobro premišljena podpora štabnim zarotnikom.

Angleški agenti v Jugoslaviji so bili v tajni zvezi z zarotniki in z vsemi važnejšimi osebnostmi, ki so bile proti vladi princa Pavla, katere se je vse bolj nagibala na nemško stran. Angleški minister v Beogradu ni smel osebno sodelovati v teh tajnih pripravah, toda njegovo osebje ga je o vsem stalno obveščalo. Načrt z Bolgarijo se ni uresničil, ker so nemški čete vdrle brez odpora v Bolgarijo.

Izkazalo se je, da je Bora Mirković, general jugoslovanskega letalstva, organizator puča. Njegova zveza v angleškem poslanstvu je bil njegova osebni prijatelj, letalski ataše, polkovnik A. M. H. Macdonald. Po Macdonaldovem poročilu, ki ga je poslal po puču, je bil on v tesni zvezi z generalom Mirkovićem „pred in med pučem“, a poleg njega je bila še množica drugih Angležev, poslovnih ljudi in novinarjev, ki so tudi delali v Jugoslaviji pod raznimi kamuflažami in iskali podporo od posameznikov in tudi da bi vplivali na javno mnenje. Bilo je tudi gotovo število mlajših ljudi — niti eden od teh nad 30 let starosti, katerih naloga je bila, da pripravijo sabotažne akcije in da postavljajo tajne radijske postaje. Imeli so velike količine eksploziva, katerega so zelo neprevidno prenašali, basali so ga po žepih in ga nemarno zlagali po garderobah ali pa so ga nosili kot torbe s knjigami. Tudi njihovo delo je bilo plačano iz sredstev angleške tajne službe. Iz istih sredstev so tudi dobivale denarno podporo jugoslovanske opozicionalne stranke. Vse to delo je bilo treba izpeljati v tajnosti, a Nemci so kljub temu vedeli dovolj o tem.

V Londonu so bili angleški odgovorni krogi precej zaskrbljeni o tem, kdaj se bo puč izpeljal. Niso smeli ostati na pol poti in tudi ne dopustiti, da bi stvar propadla vsled pomanjkanja podpore ljudstva. Bili so pripravljani, da odkrito nastopijo, ko bo čas za to dozorel. 25. marca 1941. leta sta se na Dunaju sestala ministra princa Pavla s Hitlerjevim ministrom za zunanje zadeve von Ribbentropom. Podpisali so pakt o prijateljstvu. Zarote ni bilo več mogoče odlagati! Sedaj ali nikoli! Mirković je odločil, da bo puč izpeljan v noči 26. marca. Angleži so bili obveščeni in zvečer 26. marca je Leopold Amery, državni tajnik za Indijo in star prijatelj Srbije iz časov prve svetovne vojne, poslal ognjevit poziv po BBC radijski postaji za tuje oddaje. Bodril je Jugoslovane, naj ne pozabijo slavnih tradicij iz svoje preteklosti in naj ne dopustijo, da ugasne plamen njihove neodvisnosti.

V tej noči je Mirković, ki je imel svoj štab v glavni komandi aviacije na zemunskem letališču, poslal zanesljive letalske enote v državne oblasti,

radijske postaje in na vse dohode k Beogradu. Druge enote so pozaprle člane tedanje vlade in zasedle tudi Kraljev dvor na Dedinju. Mirković je imel podporo ene divizije Kraljeve garde, vključno pešadijo, artiljerijo in tankovske oddelke, ter dveh konjeniških polkov. Tudi je imel podporo beograjske policije — 2.500 od 6.000, kolikor je mož imela beograjska policija. Po Macdonaldovem poročilu, napisanem neposredno po puču, je bilo nekoliko nerodnih momentov z gotovimi konjeniški in drugimi enotami, od katerih je bilo potrebno nekatere imeti zaprte več ur v kasarnah in z na vrata namerjenimi strojnimi. „Toda puč tekel kot ura. Bila je ena sama žrtev: ubit je bil policaj, ki je skušal preprečiti zavzetje kratkovalovne radijske postaje.“ Ob 7. uri zjutraj 27. marca je Macdonald javil v London: „Zgodaj zjutraj je bil puč uspešno izvršen.“

Komaj se je v Beogradu zdanilo, so se množice zgrnile na ulice in pozdravljale puč. Vsakdo je vedel, da to pomeni vojno; „Bolje rat nego pakt“ — je vpila masa. Kralj Peter, ki o tem ni bil konzultiran, je s strahom čakal v Belem dvoru. Ob 9. uri se je slišal po radiu glas, najavljen kot njegov, in ki je podal govor,* v katerem pozdravlja puč. Sprejel je člane nove vlade s predsednikom Simovićem na čelu in tako bil postavljen pred izvršeno dejstvo (fait accompli). Princ Pavle je bil to noč v vlaku na poti na svoje posestvo na severu. Ob 6. zjutraj so ga ustavili v Zagrebu. Potem, ko so ga obvestili o uspelem puču, katerega ni mogel preprečiti, je pristal na abdikacijo in sprejel z olajšanjem ponudbo angleške pomoči, ki mu jo je ponudil vicekonzul, da hitro zapusti državo. Bil je vsekakor sorodnik angleške kraljevske rodbine in so ga smatrali za Angliji prijaznega človeka vse, dokler ni prišel pod vpliv Nemcev.

Deset dni pozneje so Nemci napadli Jugoslavijo. V manj kot treh tednih je bila država popolnoma potolčena. Razdelili so jo na deset področij in Hitler je objavil, da je Jugoslavija nehala obstajati. Izgledalo je, da je bila angleška pomoč puču zaman. Pokazalo se je pa prav nasprotno. Na vse zadnje je vse izpadlo tako, da je to postala ena izmed najbolj uspešnih tajnih operacij angleške tajne službe v vojni. Hitlerjeva invazija Jugoslavije, ki jo je puč izzval, je odložila namreč nemški napad na Sovjetsko zvezo za šest tednov in to je bilo za Sovjete življenjske važnosti. Nemške armade bi po načrtu morale priti v Moskvo pred začetkom zime. Toda, kot že Napoleon pred njimi, so bile zaustavljene v grozah zmrzovanja ruske zime. Ali so to odlaganje imeli v vidu šefi angleške tajne službe takrat, ko so podirli puč? O tem ne moremo biti sigurni. Toda ta puč je vsekakor v najslabšem slučaju bil dogodek, v katerem so eventualni rezultati izpolnili najdrznije sanje angleške tajne službe.

Phillis Auby
svodi

* Ta govor je prebral na radijski postaji takratni mornariški častnik Jakov Jovović (kar je osebno se med vojno priznal).

ŠE NEPOVEDANA ZGODBA O TITOVIH KATYNIH

V št. 9 (1-5-1972) se bavi londonski časopis "East West Digest" v uvodnem članku z zločini, ki so jih Titovi komunisti izvršili po koncu vojne. Ker je članek seveda zanimiv tudi za nas, ga v celoti podajamo našim bralcem. (Op. ur.)

Od vseh zločinov, ki so se izvršili v drugi svetovni vojni, je zločin, ki ga je izvršil Tito, komunistični diktator Jugoslavije, gotovo najbolj premeteno zakrit od njegovih zagovornikov.

Zverstva, o katerih govorimo, so se v resnici izvršila po koncu vojne... Na Zapadu o teh zverstvih ni še nič poznano. V komunistični Jugoslaviji se nihče ne drzne, da bi jih omenjal: vkljub „liberalni“ dobi Titizma bi omemba teh Katynov pomenila takojšnjo „evaporizacijo“ — da uporabimo izraz Georgea Orwella. Spregovoriti resnico, bi pomenilo, da „nič pogoltne“ vsakogar, kdor bi kaj takega omenil. Vrsta zločinov je bila izvršena načrtno, pa so se morda zato na Zapadu odločili, da vso stvar zakrijejo z molkom in to stanje tudi obdržijo.

Končno je prišla na dan resnica o poljskem Katynu, čeprav so jo zavijali in zakrivali v tančico teme. Zasluge za končno razjasnitev imata gg. Zavodny in Louis Fitzgibbon, znan angleški pisec. Njune knjige kažejo brez suma s prstom na tiste, ki so odgovorni za sistematski masovni umor poljskega oficirskega zbora. Iz tega poljskega pokola ni bilo preživelih. Toda kot po čudežu, se je iz Titovih Katynov rešilo okrog dvajset ljudi, ki sedaj žive v svobodnem svetu. Datum Titovih Katynov pada nekako v čas od polovice maja do konca junija 1945. leta. To se bo morda našim bralcem zdelo neverjetno, vsaj kar se tiče dolžine časa. Toda tak zaključek bi bil zgrešen, ker se je Tito moral znebiti nekako 100.000 do 150.000 žrtev, kar pač zahteva mnogo časa. Ni pa imel prav tega dovolj na razpolago, da bi pripravil bolj učinkovit sistem uničevanja človeških življenj in se je moral zanesti na sposobnost svojih, morda na hitro določenih enot. Točno število je edino morda znano Titu, ki se je odločil, da o vsem molči in bo verjetno odnesel to tajnost s seboj v grob.

Kraji, kjer so se ta strašna zverstva izvršila, se nahajajo na severozapadu Jugoslavije (v Sloveniji), blizu avstrijske meje. Njih imena so dobro poznana vsem Jugoslovanom: Kočevje, Maribor, Pohorje, Pliberk, Kamnik in Dravograd. Masovni umori so bili izvršeni v teh krajih, ki bodo ostali kot večni spomenik zločinov Titove vlade. Od Teheranske konferen-ce naprej so se zapadni zavezniki odločili, da v svojih pogajanjih s Staljinom pppinejo Jugoslavijo pod komunistični jarem. In oni, zapadni zavezniki, so se odločili da bodo podprli agenta Kominterne, Tita, da si po

vojni prigrabi oblast v Jugoslaviji. Pričakovali so, da se bo jugoslovansko ljudstvo pokorno predalo usodi, ki jim jo je Tito pripravljaj. Jugoslovani se niso hoteli sprijazniti z usodo, katero so jim drugi pripravljali in so se temu upirali. Zato je bilo odločeno, da bodo opozicijo strli z neprekinjenim bombardiranjem srbskih mest in vasi, podnevi in ponoči, z velikimi in močnimi letalskimi silami zapadnih zaveznikov, ki so prihajale iz Italije. Srbe je bilo treba kaznovati, ker so si kazen zaslužili in zato so bila izvršena najhujša bombardiranja prav na Veliko noč in na Jurjevo, ko so bile cerkve polne ljudstva in so ljudje hodili v cerkve. Zavezniški lovci in bombniki so imeli dobre cilje za bombardiranje. Navsezadnje so prevladale surova sila, laž in prevara. Komunistični nasprotniki, rodoljubi in krščanski ljudje so bili žrtvovani.

Grmenje topov je po porazu nacistične Nemčije potihnilo na bojnih poljanah Evrope. Istočasno pa so Titove strojnice začele svojo smrtonosno pesem na severozapadni meji Jugoslavije in so pele vse do konca junija. Računajo, da je prešlo v mesecu maju 100.000 do 150.000 Jugoslovancev v Avstrijo. Še nekaj tisočev je poskušalo priti preko meje, pa so jim armade zapadnih zaveznikov to preprečile. Proti tem nesrečnim ostankom Mihailovičevih sil in beguncem so zapadni zavezniki uporabili oklopne brigade, artiljerijo in tudi letalstvo. Kraljevske sile iz Črne gore so bile strahovito zdesetkane šest tednov poprej. Uničili so jih na Lijevcu polju združeni napadi ustaških motoriziranih enot in komunistična artilerija. Preživeli ostanki so bili sedaj ponovno izpostavljeni topovskemu ognju — topot od zapadnih zaveznikov — pri Dravogradu, Pliberku, Kamniku in drugih mestih. Tako so zapadni zavezniki Titu dali priliko, da zada smrtni udarec svojim nasprotnikom. Vkljub vsemu temu pa, zaradi zarote molka v vseh niveljih na Zapadu, ni bila dana možnost onim, ki so preživeli Titove zločine, da pred človeštvom obelodanijo Titovo nečloveško in razbojniško metodo likvidacije političnih nasprotnikov. Skupina Črnogorcev, ki se je pri Dravogradu skušala prebiti preko meje, je štela okrog tritisoč ljudi; vse so polovili in postrelili. Samo štirim se je posrečilo pobegniti izpred strojnic in žive danes nekje na zapadu. Druge skupine, kot na primer slovenski domobranci, srbski dobrovoljci, črnogorski, srbijanski in bosanski četniki ter hrvatske sile, so prišle v velikem številu v Avstrijo. Angleške čete so te sile razorožile in nekaj dni pozneje so jih vse, proti njihovi volji, prisilno vrnile Titu preko meje.

Zavezniške čete so uporabljale silo pri nalaganju teh žrtev v živinske vagone, može, žene, otroke, stare in mlade, ranjene in bolne, z eno besedo: v Jugoslavijo je bilo vrnjeno vse po spisku. Na jugoslovanski strani so čakale te nesrečnike Titove divizije s pripravljenimi strojnicami. Titovi oddelki, sestavljeni za to posebno nalogo, so se kot pobesneli psi vrgli z vso silo na svoje žrtve.

Tam, kjer sila ni bila zanesljivo orožje — to je bilo odvisno od okolnosti — so se zavezniški častniki potuhnjeno in s prevaro, — dajali so

svojo „častno“ besedo —, da bodo razoroženi Jugoslovani prepeljani v Italijo in da bodo vključeni v jugoslovansko kraljevsko vojsko pod poveljstvom generala Damjanovića. Posebno je naglaševal „častno“ besedo William Johnson (verjetno je tu mišljen William Jones, poznan pod nadimkom „nori“ Jones, preizkušen kanadski komunist; Mr. Deakin ga omenja v svoji knjigi „Embattled Mountain“). In ta častna beseda je vžgala! V svojem bistvu je to bila najbolj podla prevara najnižje vrste. Njen rezultat pa je bil najbolj zverinski zločin.

Nekateri angleški častniki, ki so sodelovali pri predajah razoroženih Jugoslovancev Titu, so bili bolj častni in iskreni, kakor pripovedujejo preživeli. Najmočnejši skupini Črnogorcev, ki je štela okrog pet tisoč ljudi in je prešla v Avstrijo pri Pliberku, je angleški poveljnik odkrito povedal, da jih bodo nasilno in proti njihovi volji vrnili Titu. Poudaril je sporazum med maršalom Alexandrom in maršalom Titom in odločitev Velikih Treh v Jalti. Res so Črnogorce s silo vrnili preko meje. V tej res pomembni skupini je bil tudi črnogorsko-primorski metropolit Joanikij s sto svečeniki Srbske pravoslavne cerkve. Tam je bila preživela črnogorska intelektualna elita: ministri, poslanci, senatorji, učitelji in predsednik Velike črnogorske Skupščine, iz leta 1918, ki je glasovala za zedinjenje z Jugoslavijo. Vsi ti so postali topovska hrana Titovim strojničarjem. V tej skupini je bil tudi mlad mož, Veljko Vukotić iz ugledne črnogorske rodbine in je bil osebni prijatelj Winstona Churchilla. Od leta 1937 naprej si je dopisoval s Churchillom in mu je poslal kot znak prijateljstva dvakrat sabljo in dve pištoli. Tudi on je izginil v pokolih.

Potem, ko so Titovi partizani zgrabili te razorožene ujetnike, niso izgubljali mnogo časa. Mudilo se jim je, da čim prej in čim uspešnejše opravijo svoje delo. Tako Gestapo, kot NKVD, bi mogle zavidati to učinkovitost Titovih krvolokov. Titova OZNA, čeprav nova organizacija, se je izkazala kot primerna v izpeljavi tega zločina. Žrtve so nagnali v taborišča, pregrajena z bodečo žico. Razdelili so jih v skupine po dvajset ljudi. Vsi so se morali sleči: obleko, obutev, razen perila. Po dvajset golih žrtev so nagnali na tovarnjake z oboroženo stražo: osem stražarjev za vsak tovarnjak. S telefonsko žico so žrtvam zvezali roke na hrbtu in jih povezavali po dva in dva. Tako so jih odpeljali na morišče, kjer so jih že čakali partizanski oddelki s pripravljenimi strojnimi. Pred strojnimi je ležalo na tisoče mrtvih teles. Ko so jih naganjali iz tovarnjakov, so žrtve podili s puškinimi kopiti in bajoneti pred strojnice. Čim so opravili z eno skupino, so malo počakali na prihod naslednje skupine. Medtem so se ubijalci mogli malo oddahnuti, a politkomisarji so goreče izvrševali — gotovo že rutinsko dolžnost in praznili svoje revolverje v glave že s strojnimi pokošanih žrtev. Kot Hitler v svoji „končno rešitvi židovskega vprašanja“, tako je gotovo tudi Tito v svoji „končni rešitvi“ stoprocentno uspel uničiti svoje politične nasprotnike.

Za poznejšo likvidacijo preostalih nasprotnikov se je pobrigala Titova tajna policija OZNA, ki je naslednja leta nadaljevala s čistkami. Na ta način je OZNA vsem preostalim prebivalcem Jugoslavije nagnala strah v kosti. Železna roka stalinističnega absolutizma se je spustila nad Jugoslavijo. Na Zapadu so medtem Titovi oboževalci takoj stopili na sceno s koncentrično propagando laži in žalitev proti Titovim mrtvim in živim sovražnikom. Zapadnjaški propagandni stroj je to klevetniško hajko takoj sprejel. Labilni politiki in koristna budala so z uporabo velikih komunikacijskih sredstev skovali lažni mit o „liberalnem“ Titu. Njihova preobračanja, laži in lažne uspavanke so uspеле in uspavale vest Zapada. Ubijalec Tito se spreha ja po prestolnicah zapada in cedanji stanovalec Bele hiše prosi za Titov nasvet, da bi rešil demokracijo!

Izvirni dokumenti:

1. — **Kočevje, Titov najbolj krvav zločin** (v angleščini) B. Karapandžić; Cleveland, Ohio, 1971.
2. — **Razsute kosti** (v srbohrvaščini) M. Minić; Universal Slavic Press, Detroit, 1965.
3. — **Iz Titovih krempljev** (v angleščini) Dr. Ž. Prvulović; 1961 (še neobjavljeno).
4. — **Pravi obraz Titovega komunizma** (v angleščini) D. Petrović; Chicago 1965.
5. — **Opelo nad živimi** (v srbohrvaščini) Kap. M. Marković, 1948.
6. — **Titov policaj prihaja** (v angleščini) Dr. Tibor Szamuely; „Spectator“ 19. 2. 1970.
7. — **K Titovim zločinom. Poznejši Nuernberg.** (V angleščini) Lubor Zink; „The Telegram“, Toronto, Canada, 22. 7. 1966.
8. — **Bratomorilec Tempo** (v angleščini) Prof. Vlahko Vlahović, „East West Digest“ 1. 7. 1971.
9. — **Ni konca ironiji Titovega obiska** (v angleščini) Zapisnik Kongresa ZDA. Roman C. Pucinski, 11. 12. 1971.

DVE NOVI KNJIGI:

Vladimir Kozina — „Komunizem, kot ga jaz poznam“.

Dr. Filip Žakelj — „Pastirjev glas v tujini“ (Dr. Gr. Rožman)

Knjigi lahko naročite pri izdajatelju:

Dr. Filip Žakelj, Rivadavia 234, Adrogué, prov. Buenos Aires, Argentina.

„VELIKA LAŽ“

“Katyn”, molk kot dolžnost — kako je angleška vlada pomagala zakriti zločin

Zgornji naslov in podnaslov sta točen prevod naslova članka, ki ga je napisal angleški zgodovinar, lord **Nicholas Bethell** o **Katynu** — grobnici tisočev poljskih častnikov, podčastnikov in vojakov. Tudi ta članek je napisan na osnovi nedavno obelodanih angleških tajnih dokumentov iz druge svetovne vojne. V naslednjih vrsticah prinašamo samo nekaj značilnih odstavkov tega članka, ki opisuje gotovo najbolj nesramno dejanje angleške vlade v najnovejši preteklosti.

Jeseni 1939. leta je Stalin sklenil s Hitlerjem sporazum, na podlagi katerega je Sovjetska zveza vdrla v Poljsko in ujela mnogo poljskih častnikov, podčastnikov in vojakov. 22. junija 1941. leta je Hitler napadel Sovjetsko zvezo. Takrat je Stalin spremenil Poljake iz sovražnikov v prijatelje in jim je tudi omogočil, da organizirajo svojo vojsko. Poljski begunski faktorji v Londonu so takrat takoj odkrili, da so izginili tisoči njihovih oficirjev. Iskali so jih, toda zaman. Moskva se je stalno izmikala in izvijala ter dajala napačna poročila. „Poljaki pa, ki so boljše poznali brutalnost Stalina in njegove tajne policije kot drugi narodi, so se začeli bati najhujšega...“

13. aprila 1943. leta je radijska postaja Berlin objavila, da so nemške okupacijske čete odkrile v bližini Katyna v zapadni Rusiji več tisoč trupel poljskih oficirjev. Ti oficirji naj bi bili pobiti spomladi 1940. leta. Predsednik poljske vlade Sikorski je prav v tistem trenutku sedel na zakuski z angleškim prednikom vlade Churchillom. Sikorski je takoj rekel angleškemu premieru, da ima „mnogo dokazov“, da so za katynski pokol Poljakov odgovorni Rusi, odnosno Sovjetija. Na to je odgovoril Churchill: „Ker so oni že mrtvi, ne pomagaj nič, kar vi delate; vi mrtvih ne morete obuditi!“

19. aprila istega leta je Anthony Eden obvestil angleško vlado, „da je on storil vse mogoče z namenom, da bi prisilil Poljake, da smatrajo to kot nemški propagandni trik s ciljem, da zasejejo razdor med zavezniki. Naravno je — pravi lord Bethell — da so Nemci ta namen tudi imeli; ali s tem še ni rečeno, da njihova obvestila niso bila točna. Sikorski je znal oceniti škodo, ki bi jo povzročila odkrita prekinitve s Sovjetsko zvezo: toda tudi nekaj njegovih najbližjih sodelavcev je v tem pokolu izgubilo svoje bližnje sorodnike. Zato je moral Sikorski zahtevati preiskavo preko Mednarodnega Rdečega Križa... Stalin in njegovi sodelavci se niti niso bra-

nili s protidokazi, temveč so klevetali tožilce in jih nazadnje proglasili za „Hitlerjeve pomagače“ in so prekinili odnose s poljsko vlado! Moskvska „Pravda“ je 20. aprila napisala, da je po umiku rdeče armade nekaj poljskih oficirjev padlo v nemške roke in da so jih potem nacisti pobili.

Po tem, (4. maja 1943) je Eden v Spodnjem domu naznanil — „pri čemur je zelo skrbno izbiral besede“ — da „Velika Britanija v nobenem slučaju ne želi, da bi za ta dogodek obdolžili kogarkoli drugega kot Nemce!“ Nato je napadel „cinizem nacistov, ki so pobili stotisoče nedolžnih Poljakov in Rusov in hočejo sedaj izrabiti en masoven umor, da bi s tem skalili edinstvo med zavezniki...“

Lord Bethell piše sedaj:

„Nedavno objavljeni angleški dokumenti iz leta 1943 pričajo, da ni bilo v tistem času, nasprotno Edenovim besedam, niti enega edinega angleškega vodilnega politika, ki ne bi bil prepričan o sovjetski krivdi...“ O tem je že leta 1940 poslal obvestilo v London angleški poslanik O'Malley. Po tem poročilu je v Katynu izgubilo življenje okrog 10.000 poljskih častnikov.

Nadalje našteva lord Bethell vrsto dejstev in pričevanj iz katerih se jasno vidi, da so bili nesrečni poljski vojaki pobiti 1940. leta, to je, da so jih pobili Sovjeti. Njegove obtožbe Churchilla in članov njegove vlade, kot tudi obtožbe vodilnih članov laburistične stranke so zelo strašne in grozne. Zaradi takratnega zavezništva z Moskvo in zaradi čisto angleških interesov, so se oni obnašali nečloveško in kriminalno proti Poljakom. Poljake so obdolžili, da so Hitlerjevi sluge in pomagači. Angleški komunisti so imeli tedaj, kar se tiče Poljakov, glavno besedo pri Churchillu in pri vodilnih krogih Anglije. Toda ti komunisti so bili samo neznatna manjšina. Zahtevali so, da se Poljakom odvzame azil in odreče vsaka pomoč, ker „podpirajo Hitlerjevo propagando proti Sovjetski zvezi!“ Ali nas to ne spominja na slučaj Tita, njegovih partizanov in Churchilla?!

Churchill pa, čeprav je verjel, da je katynski zločin sovjetsko delo, ni dovolil, da se o tem govori. Nekateri Angleži so zaradi takega obnašanja Churchilla in tovarišev trpeli, toda niso mogli ničesar storiti proti temu. Morali so molče gledati, kako se dober sloves Anglije izkorišča, da bi zakrili velik zločin!“ Končno je bila resnica o Katynu natiskana v enem samem poročilu, ki je bilo namenjeno samo članom vlade in kralju. Angleški vodilni krogi pa so medtem kar naprej obdolževali Nemce za zločin in bili na strani Sovjetov proti Poljakom... „Zaprlji so oči pred grozno lažjo... Po koncu vojne je nekaj uradnikov angleške vlade privatno priznavalo, da jim je Katynska afera povzročila najstrašnejše trenutke in najhujše depresije v vsej njihovi uradniški karieri. Četudi so morali delati, kar so pač delali, so se vendar zavedali nevarnosti te igre in moralnega padca...“

Po vojni je Anglija hotela molčati o Katynu. To je bilo njeno stališče do tega zločina. „Iz več razlogov Anglija o tem vprašanju ni zavzela

Kot za vsako stvar, se je potrebno tudi za borbo primerno pripraviti. Poleg opreme so potrebne tudi vaje v ravnanju z orožjem. Na sliki vidimo slovenske domobrance pri takih vajah

nobenega stališča,“ — izmikali so se, češ „stare rane škodijo!“ Toda sedaj, ko so dokumenti dostopni in na razpolago nov dokazni material „bo težko ostati na tej liniji...“ Poslanik O'Malley, ki danes živi v Oxfordu, pravi: „Že leta 1943 mi je bilo jasno da so za zločin odgovorni Sovjeti. To prav tako velja za Churchilla in za njegovo vlado. Vlada Anglije se je kompromitirala z resnico in je uporabila svojo avtoriteta za laž...“

Pri branju teh dokumentov, ki so javni dokazi nesramnih in zločinskih postopkov velikih narodov v njihovih odnosih z malimi narodi, se ne hote spomnimo na naše Katyne, posejane po vsej Sloveniji.

Upamo, da bodo tudi o tem kmalu dokumenti na razpolago.

Predaja slovenskih domobrancev, srbskih dobrovoljcev, četnikov in hrvatskih protikomunistov se gotovo ni izvršila brez vednosti in odobritve Churchilla in njegove vlade. Ti zločini se ne bi mogli izvršiti brez angleške usluge in pomoči, prav tako kot bi se puč 27. marca ne mogel izpeljati brez angleške podpore in finančne pomoči.

V vseh teh primerih pa so Angleži napravili uslugo samo svetovnemu komunizmu.

Pokol 48 Madžarov na jugoslovansko-italijanski meji leta 1949

Leta 1949 je pobegnilo v Jugoslavijo 49 Madžarov. Javili so se jugoslovanski policiji kot politični begunci s prošnjo, da jih prepeljejo v mednarodno taborišče v Trstu. Večina so bili izobraženci in s poklici. Najprej so jih odpeljali v Gerovo nad Sušakom. Vedno so tu zahtevali, da jih čimprej odpeljejo do Trsta. Po enem mesecu so jih naložili na tovornjake in odpeljali na državno ekonomijo v Malo Bukovico pri Ilirski Bistrici. Upravnik te ekonomije je bil takrat Stane Fatur, doma iz Bača pri Knežaku na Pivki. Upravnikova žena je vsem tem Madžarom kuhala. Po desetih dnevih bivanja pride na ekonomijo Udba iz Ilirske Bistrice. Upravniku Faturju je Udba naročila, da zahteva od vsakega Madžara 10.000 dinarjev za prevoz do meje in da jih bodo še isti dan popoldne prepeljali do meje in da je njihov prehod preko meje že urejen z graničarji. Madžari so zahtevano vsoto za prevoz plačali z ameriškimi dolarji, ker so imeli s seboj le dolarje.

Pred prevozom je Udba sporočila Madžarom, da bodo morali prekoračiti mejo po gozdni poti skozi mal gozdiček. Na ekonomiji so jih naložili na dva tovornjaka in je enega šofiral sam upravnik Fatur. Ta transport so spremljali trije Udbovci iz Ilirske Bistrice. Pripeljali so jih do vasi Kozine. Kak kilometer pred mejo so jih razložili in tu jim je Udba naročila, naj gredo po gozdni poti proti meji. Udbovci in upravnik so ostali pri tovornjakih. Ko so Madžari naredili kakih 500 metrov poti, jih je iz zasede pobila vojska, ki jo je za to organizirala Udba za ta pokol. Čim je začelo streljanje, so Udbovci naročili Faturju, naj jih počaka pri tovornjaku, a sami so tekli v smeri streljanja. Pobjo se je izvršil že v mraku. Udba je vsem pobitim Madžarom pobrala vse, kar so imeli pri sebi, predvsem denar in ure. Čez kako uro so se Udbovci vračali zadovoljni s smehom in plenom k tovorniaku in so ob tej priliki podarili eno ukradeno uro tudi ekonomu Faturju.

Leta 1950 je bil Fatur pred sodiščem radi neke poneverbe na ekonomiji. Obsojen je bil na eno leto prisilnega dela. Tudi mene je doletelo prisilno delo v Kočevju, kjer sva bila skupaj s Faturjem. Tu mi je pripovedoval ta pokol, kot sem ga opisal.

Leta 1951 se mi je posrečilo pobegniti s prisilnega dela v Kočevju. Srečno sem prekoračil mejo in sem prišel v begunsko taborišče v Trstu. Tu sem se takoj zanimal, če je kak begunec Madžar v taborišču. Po dolgem spraševanju sem zvedel šele od Bolgarov, da se nahaja v sosednjem taborišču, ki je bilo kakih 400 metrov od našega, osem Madžarov. Šel sem tja in sem res našel Madžare. Z njimi sem se lahko pogovoril, ker so skoraj vsi govorili jugoslovansko, bili so namreč begunci z madžarsko-jugoslovanske meje. Prvo moje vprašanje je bilo, od kedaj se nahajajo v tem tabo-

rišču. Večina mi pove, da so prišli l. 1951, to je nekaj mesecev pred menoj; le eden mi pove, da je prišel l. 1949. Vprašal sem ga, od kod je prišel. Povedal mi je, da je bil v taborišču Gerovo, pozneje na državni ekonomiji Mali Bukovici pri Ilirski Bistrici. Poznal je upravnika ekonomije Stanka Faturja in njegovo ženo, ki jim je kuhala. Povedal je, kako so jih pripeljali do meje in pobili. Bilo jih je 49 in da se je edino njemu posrečilo rešiti življenje. Ko so začeli streljati iz zasede, se je vrgel na tla in se plazil po trebuhu do nekega jarka. Tu je prespal. Terena ni poznal. Zgodaj zjutraj je šel naprej in prišel do železniške proge. Na progi je srečal dva železničarja in ju vprašal, kje je Trst. Ker sta bila Italijana, ga nista razumela in si je zato mislil, da je že čez mejo na italijanski strani. Šel je naprej po železniški progi in prišel prav v Trst.

Potrjujem te izjave, ki mi jih je povedal Stane Fatur, ki se je nahajal samo 500 metrov od kraja pokola ter rešenec Madžar, ki sem ga našel kot begunca v taborišču v Trstu in ki se je edini rešil od 49 Madžarov.

Ob priliki bom opisal kako je bilo na prisilnem delu v Kočevju.

Preživela priča

ŠE „NI BIL ČAS“

“Klic Triglava”, št. 397 se v uvodniku bavi s člankom Fr. Gruma, ki je objavljen v št. 5-6 Tabora. Ta uvodnik podajamo našim bralcem. — Op. ured.

Vsako leto v maju in juniju se slovenski emigranti z različnimi prireditvami spominjamo okoli deset tisoč pobitih slovenskih protikomunistov, ki so jih — pod pretvezo, da jih pošiljajo v Italijo — Angleži vrnili iz Vetrinja v Slovenijo, komunistom na milost in nemilost. Ne bo dolgo, ko bodo na razpolago britanski državni arhivi, ki bodo razkrili ozadje te žalostne, kolikor ta zadeva britanske vojaške in seveda tudi politične oblasti. Kar se tiče slovenskih komunistov, vemo, da o tem množičnem zločinu nočejo govoriti in pisati; vemo, da so označili posamezne predele Kočevskega Roga za prepovedane; vemo, da bi dali marsikaj, če bi mogli zbrisati ta zločin z obličja zemlje.

Letošnji mejnik pa nam je dal tudi neko drugo obletnico. Inž. France Grum je v 5-6. številki Tabora precej na široko popisal, kako se je rodil prvi ilegalni, četniški odred, v maju 1942 in s kakšnimi težavami se je moral boriti. Iz njegovih člankov jasno izhaja, da bi prva ilegala ne samo mogla uspeti in obstati, ampak da bi celo mogla resno ogroziti partizanske enote, ki so tedaj delovale po Dolenjskem. Čeprav ni dvoma, da nosi del krivde tedanji ilegalni poveljnik major Novak, ki ni bil dorasel položaju

— in tu ne mislimo na vojaško stran te komande, — je vendar prav tako gotovo, da politične skupine in njihovi vodniki niso bili dorasli novemu položaju, do katerega je tedaj prišlo. Samo tako je namreč mogoče razložiti dejstvo, da ni bilo mogoče zbrati več kot samo 17 ilegalcev, oboroženih s 14 puškami, 6 ročnimi bombami in 4 pištolami, ki so v noči med 17. in 18. majem 1942 krenili iz okolice Ljubljane v smeri Gorjancev. Tu inž. Grum upravičeno vprašuje, kako je moglo vodstvo sploh dopustiti, da je tako neobgljena, slabo oborožena skupina odšla na teren, ki so ga tedaj že v precejšnji meri obvladovali partizani.

Naravnost neverjetno je, kako malo politične podpore so dobili ti prvi ilegalci od nekomunističnih političnih skupin, ki bi v tistem kritičnem trenutku morale pozvati vse svoje pristaše, da legalno podpro tako materialno kot moralno. Vsega tega ni bilo in razočaranje med prvimi ilegalci je moralo biti neizmerno, saj so šli prodajat svoje glave iz idealnih razlogov: da počistijo s stalinistično peto kolono in zavarujejo slovenski narod tako pred terorjem partizanskih enot kot pred represalijami okupacijskih sil.

Res je, da je prvi ilegalni odred počasi narastel do 180 mož, toda to ni bila zasluga političnih faktorjev ampak posledica komunističnega terorja, ki je divjal po Dolenjskem, in tako posredno povzročil, da so iz samoobrambnih razlogov fantje in možje prijeli za orožje in se pridružili prvim ilegalcem.

V dejanskem političnem neuspehu prve ilegale je treba potem tudi iskati vzrokov, da trpečemu in samemu sebi prepuščenemu prebivalstvu, ki ni dobilo nikjer nobene zaščite pred partizanskimi likvidatorji, ni preostalo drugega, kot da je prijelo za orožje in prisilo okupatorja za zaščito. Tako je nastala prva Vaška straža pri Sv. Joštu nad Vrhniko. Tej so sledile desetine po vsej Ljubljanski pokrajini. Posebno poglavje je, kako je okupator to izkoristil in igral skrajno ogabno igro med komunisti in protikomunisti, zdaj podpirajoč ene zdaj druge, prve ne samo z orožjem in provijantom, saj so na odprtih progah čakali celi vagoni, da so jih ponoči partizani izpraznili, ampak tudi na tak način, da niso dovolili vaškim stražam akcijske iniciative. Tako je prišlo do tega, da so vaške straže čepele za žicami in okopi ter čakale partizanskih napadov, partizani pa so se več ali manj nemoteno — ne sicer vedno in povsod, toda kar v precejšnji meri — sprehajali med posameznimi postojankami.

Tako vaške straže niso likvidirale partizanskih odredov, ampak so jih posledično samo okrepile. Turjak in Grčarice, ki sta zaključila prvo, laško obdobje okupacije slovenske zemlje, sta bila samo logična posledica dejstva, da protikomunisti niso tolkli partizanov na pravem mestu in ob pravem času ter s pravimi sredstvi. Ko je pozneje prišlo do mnogo bolj okretnega Domobranstva z njegovimi udarnimi bataljoni, je postajal vojaški položaj na Slovenskem že dokaj drugačen, toda bilo je

prepozno, ker so medtem spet politični faktorji — na drugem mestu, izven Slovenije in izven jugoslovanskega ozemlja — izgubili najprej politično in nato seveda tudi vojaško bitko.

Nemogoče je zaključiti, da bi končni izid državljanske vojne nujno bil v bistvu drugačen, če bi uspela prva slovenska ilegala. Lahko pa rečemo, da ne bi bil nujno takšen, kakršnega smo doživeli in da bi se lahko po vsej verjetnosti izognili tako Turjaku kot Vetrinju.

In kako hamletsko se bere v Grumovih spominih, da sta se v kočevskih partizanskih zaporih srečala ilegalni poročnik Tomažič-Cigo in protikomunist Gabrijel Capuder, ki je leto dni poprej likvidiral ilegalnega kapetana Lesjaka, (pomočnika četniškega komandanta Novaka). Inž. Grum piše, da mu je Cigo odpustil in Capudru celo odstopil svojo hrano. Večjo osebno tragedijo si je komaj moč predstavljati.

RAZLIČNI POGLEDI

Novo hlapčevanje

Iz "Tabora" štev. 7/72, na „Poslanico Narodnega odbora za Slovenijo

1. Nujnost res zahteva, da se na vseh delih sveta ohranja mir v medsebojnem sožitju narodov; čeprav stoletno sovraštvo dela ovire po nizkotnosti nekaterih nestrpnostev, ki se lahko vleče v nedogleden čas, iz demokracije v komunizem ali obratno. Da se ta nujnost uveljavi in pride do končnega sporazuma med narodi je treba veliko dialogike, v sporazumu brez osebnih koristi. V tem jugoslovanskem slovenskem slučaju ni nihče pomislil in vprašal za logični status ostale pokrajine; npr. Hrvaško, Makedonijo, albanski Kosmet (Bosna in Hercegovina), Srbijo, še najmanj pa Slovenijo o stabilnosti več narodnostnih pravic in samostojnosti druga do druge, v slučaju prekinitve komunizma na Balkanu. Poslanica NO je zopet pahnila Slovenijo v srbsko jugoslovansko gnezdo; brez, da bi kedo vprašal dva milijona upravičencev... Poleg hrvaških ekstremistov, kateri zahtevajo takojšnji iztop iz jugoslovanske skupnosti, bi morali imeti Slovenci železo v ognju za samostojno državo, kadar bo komunizem zgubil zaupanje med narodi in pomoč od zunaj, ker se bo zrušil v pozabo. Ni več leto 1918, ko je narod želel združenje in Jugoslavijo. Čas je skoval druge ideje za samostojnost in nič več hlapčevanje drugim...

2. Preveč zaupljivo je povedano v „Poslanici“, da naj prijateljsko delamo in poslušamo gospoda Tita do konca; in šele tedaj naj si izberemo način vladanja. Je tudi dobesedno zapisano: „Obsojamo nasilno razbijanje

Jugoslavije...“ Po listini združenih narodov (UN) (CHARTER), v kateri so navedene človekove pravice in pravice narodov, ima vsakdo pravico, pravilno zahtevati mu dane možnosti za samostojno bivanje — NAROD ŠE BOLJ, zato je hrvaško vprašanje obsodil Tito; in kdor ni za razbijanje mu daje prav... Le toliko so bili Hrvati na napačni poti, kjer so se hoteli osvoboditi iz komunizma v komunizem po internacionali. Le to je povedano točno, da se komunizem v manjšini bori za oblast — je pa tudi točno, da se NO bori za svoje stolčke in ni zmožen narediti red med emigranti; kako torej v domovini?

3. Kdor gleda slovenski narod pod jugoslovanskim okriljem z vsemi pravicami v ZDRUŽENI EVROPI in oblastjo v Beogradu, se moti (oprostite izrazu). Po 50 letih so vse jugoslovanske republike izkoriščane pod geslom: Bogatejši naj podpira revnejše. V bodočem evropskem trgu lahko delujejo vse narodnosti kot samostojne države, ako ne privolijo v skupnost (Jugoslavija), ker jim daje pravico: CHARTER. Rekapitulacija se vidi tudi v tem, da je Slovenija zapostavljena vsled svojega jezika, prepoved razobešanja slovenske zastave, vseljevanje iz drugih republik delovne ljudi ter mačehovsko razdeljevanje in jemanje narodnega dohodka, in osebni sistem pravic je postavljen pod mizo.

4. Vseskozi; zlasti pa decemberski dogodki leta 1971, ni samo Hrvaška zadeva, ampak je pomembna za vse, ki žive v Jugoslaviji. Ona še nenehno deluje za svojo samostojnost; navzlic temu, da ji komunistični koristolovci in nekateri pomagači ugovarjajo iz sklopa jugoslovanskih narodov. V slučaju hrvaške samostojnosti smo Slovenci izolirani od Srbije. Ako tedaj hrvaška država ne privoli prehoda čez njeno ozemlje; smo prisiljeni prositi sosede Madžarsko, da preko njenega ozemlja nesemo pozdrave v Beograd. Za slučaj slovenske nepripravljenosti in nezanimanja za samostojnost, imajo mejaši že izdelane zemljevide, kjer so nas razdelili v korist: Rimu—Dunaju—Budimpešti. Po vseh pravilih; brez brutalnih nasilij, delamo za samostojno državo; nikakor pa ne zahtevati od Srbov lojalnost in pravice manjšine.

Slovenci smo tisočleten narod z vsemi pravicami in možnostmi za samostojno-suvereno državo, združeno v skupnem evropskem trgu in v zvezi združenih narodov.

Vsega tega ne smemo pozabiti in vedno odločno zahtevati, da smo JETI BOGU otroci, NARODU sinovi in HLAPECI nikomur.

Cleveland, 20. julija 1972

Louis Zajec

Dokler bo bilo eno samo slovensko srce, bo lik slovenskega domobranca žarka luč v osvetljenje slave naroda, ki se je opravičeval čas in naopravičeval mesto pri nupl rdečemu nasilju, da bi ohranil svobodo.

**Prof. Alojzij Geržinič: „Pouk v materinščini
– da ali ne“**

Založba Sij, Buenos Aires 1972, str. 136.

Založba Sij v Buenos Airesu je začela leta 1970 izdajati zbirko poljudnoznanstvenih spisov oziroma razprav v osminski, lično vezani obliki z lepokastim ovitkom. Zbirka ima naslov: „Zrenja in Uvidi“.

Prva knjiga, ki obsega 32 strani, je izšla leta 1970 z naslovom „Poglavje o dialogu“. Na prvem mestu je tiskano predavanje Dialog med nami, ki ga je sestavil Božidar Fink, potem sledi razprava prof. Alojzija Geržiniča Dialog z našimi komunisti in na koncu je dodan kratek polemičen spis Kadar se sol poneumi (Hans Urs von Balthasar).

Druga knjiga je izšla leta 1971 in obsega 147 tiskanih strani z naslovom „Odsotnost slovenske državne misli v prevratu 1918“. Tudi ta knjiga vsebuje natis predavanja, ki ga je sestavil France Dolinar v Rimu, bral ga je pa Božidar Fink na kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu.

Tretja knjiga, ki je izšla meseca marca 1972, se razlikuje od prejšnjih dveh po vsebini in po izvornosti. Obsega 136 tiskanih strani in obravnava obdobje slovenskega šolskega pouka na Primorskem od meseca septembra 1944 do začetka leta 1946. Naslov knjige je „Pouk v materinščini — da ali ne?“, ki pa ni povzetek vsebine knjige in tudi ne zapopade bistva problema, ki ga knjiga obravnava, ampak se nekoliko oddaljuje od predmetnosti tega, kar nam pisec podaja v knjigi, ker pouk v materinščini ni bil v tistem času prav nič sporen ne pri primorskem prebivalstvu, ne pri partizanih, ne pri Slovenskem narodnem varnostnem zbiru. Sporna sta bila kvečjemu način pouka in cilj šolske vzgoje. „Ne“ bi se lahko nanašal samo na Italijane in Nemce, ker nam niso bili ne prvi ne drugi naklonjeni in so naše šolsko delo bolj ovirali, kot pospeševali.

Knjiga ne vsebuje zgolj osebnih spominov na osebe in dogodke, ki jih je pisec doživel v omenjenem obdobju na Primorskem, najprej kot profesor, pozneje pa kot poverjenik za slovensko šolstvo v Trstu pri ZNVZ. Zato tudi ne sledi pisec oblikovno natančnemu načinu pripovedovanja spominov, kar naibž ni bil njegov namen. Prav tako osebna premisslavljanja, sodbe in obsodbe, osebna filozofija, lastni vtisi, vse to stoji daleč v ozadju; pač pa pisec skrbi, da naniža čimveč stvarnih in strokovnih podatkov, večših skoraj v statistični obliki, skrbi za časovno zaporedje, pri navajanju in opisovanju oseb ter krajev se omejuje le na najbolj nujne oznake, v podrobnosti se ne spušča. Pravzaprav je knjiga nekakšen sumaričen pregled šolskega dela na Primorskem v omenjenem obdobju. Vse, kar pisec pove,

pove tako kratko, jedrnato in kar mogoče točno v zgoščenem stilu, da povprečni bralec morda ne bo vedno doumel vsebinske in zgodovinske pomembnosti dela, ki ga je pisec opravil, toda strokovnemu zgodovinarju bo pa knjiga neogibno potreben pripomoček, zlasti zato, ker je prof. Geržinič „z naše strani“ prvi posvetil v najtemnejše obdobje naše polpretekle zgodovine, ker je bilo vse naše delo, tudi če je bilo najbolj vzvišeno, kot je npr. šolska vzgoja premalo upoštevana.

Nihče ne zanika, da so tudi partizani imeli svoje šolstvo, toda to, kar so oni nudili mladini v svojih šolah, ni bilo vedno čisto zlato, ker njihov cilj je bil: politična zgraditev mladine; naša šolska vzgoja pa je gradila le na znanstvenih, narodnih in moralnih temeljih. Ta kontrast je nakazan tudi v Geržiničevi knjigi. Zastavljeno nalogo, v katero spada tudi opis šolskega dela slovenskih domobrancev na Primorskem, je prof. Geržinič opravil dobro, nepristransko in načelno jasno. To je tudi njegova največja zasluga. Kdor bo kaj zgodovinsko brskal po tem obdobju, knjige prof. Geržiniča ne bo mogel in tudi je ne bo smel prezreti.

Poleti 1944 mi je moj bivši učenec S., vodilni komunist, v nekem razgovoru rekel: „Gospod profesor, vi se motite; jaz sem Primorsko vso ilegalno prehodil in sem se prepričal, da je primorsko ljudstvo za nas.“

Takrat mu nisem verjel, pozneje sem pa to bridko resnico grenko občutil. Zato se naravnost čudim, kako je mogel prof. Geržinič odnesti zdravo glavo, v kakšnih nevarnostih se je nahajal, ko je obiskoval kraje, ki so bili pod dejansko kontrolo partizanov. Iz knjige to ni razvidno. Morda je bilo to golo naključje ali čudež.

Ko se je po italijanskem zlomu začelo ustanavljati domobranstvo tudi na Primorskem; se je pokazala živa potreba po organizaciji legalnega šolstva. To nalogo je prevzel dr. Martelanc, katerega je poslala na Primorsko SLS Očitno pa ni bilo v tej točki enotnosti pri političnih strankah, kajti liberalna stranka je takoj na to poslala na svojo roko na Primorsko Branka Alujeviča. Verjetno zato, da dr. Martelanc ne bi kaj pokvaril. Torej tudi v tistih usodnih časih politične stranke niso bile soglasne. Politični dualizem je razdvajal slovenski narod takrat in se je ohranil na Primorskem še do danes. Prof. Geržinič se tega problema v svoji knjigi ne dotika. Občudovanja pa je vreden njegov optimizem, ki ga spremlja skozi vsa knjigo, tako da bralec niti ne opazi, da je bila Primorska takrat, ko smo se mi zganili v Ljubljani, za nas že izgubljena. Mi smo prišli na Primorsko vsaj 8 leta prepozno. Prav zato je Geržiničevo šolsko delo na Primorskem toliko bolj pomembno.

Naj mi bo dovoljeno popraviti Geržiničevo navedbo na str. 133, da je „FBI ob začetku šolskega leta dala zasliševati nastavljen osebje.“ Zasliševanje je uvedel poroč. Simoni, oficir za vzgojo, vršila pa ga je angleška FSS (Field Security Service).

Na str. 135 navaja prof. Geržinič iz Primorskega dnevnika odstavek iz kritike oziroma napada na Zgodovino slovenskega šolstva, namreč: „Pod

Rožmanovo škofovsko palico je cvet njegovih duhovnih pastirjev bolje sukal brzostrelko kot monštranco. Tako je povedal Vuk Rupnik, verodostojna priča, ki jih je poznal od blizu.“

Prof. Geržiniču se je tu pripetil spodrsljaj, ki bi utegnil škoditi ppolk. Vuku Rupniku. Zato moramo biti zelo previdni, kadar navajamo citate iz komunističnih virov, ker so največkrat neresnični ali pa celo tendenciozni. Vuk Rupnik gornjih besed ni nikomur rekel. Res pa jih je izrekel pok. gen. Rupnik na sodnem procesu proti njemu in od tam jih je Primorski dnevnik povzel.

Resnica je pa tale: Nekoč sta se srečala na štabu domobrancev pok. ppolkovnik Dežman in ppolkovnik Vuk Rupnik. V daljšem razgovoru, zelo nerazpoložen proti nekaterim duhovnikom na Dolenjskem, je Dežman poštožil V. Rupniku in izjavil gornje besede. Te besede je še isti dan V. Rupnik pri kosilu na očetovem domu, t.j. gen. Rupniku in vsem prisotnim ponovil, kar je vzbudilo splošen smeh in nič več.

Nerazumljivo pa je, kako je mogel pok. gen. Rupnik gornje besede na procesu naprtiti svojemu sinu. Možnosti sta dve: prva, da je gen. Rupnik pozabil ime prvega avtorja besed, oziroma zmešal osebi; druga pa, da je bil prisiljen k tej izjavi, da bi onemogočil še živega sina, ker Dežman je bil takrat že mrtev in ni bil več nevaren. Zato bi bilo bolje, če bi bil prof. Geržinič ta odstavek v knjigi opustil.

Vsekakor pa pomeni Geržiničeva knjiga za založbo Sij napredek, ker je izvirna, zgodovinsko točna in načelno jasna, zlasti, ker je to prvi pisani dokument, ki popolnoma nepristransko osvetljuje kulturno in narodno delo na Primorskem tudi z naše strani, ki ga komunisti v svojih virih niti ne omenjajo, še manj pa priznavajo, čeprav to naše šolsko delo nima prav nobene zveze s politikom, temveč je imelo namen samo koristiti narodu.

K vsem trem knjigam bi pripomnil, da se opaža v njih nekakšna težnja po tehnično strokovnem in znanstveno dokumentarnem izražanju, kar vodi morda v netočnost in jedrnatost, gre pa na škodo jasnosti in čitljivosti oziroma privlačnosti. Rekel bi, da je jezik izrazoslovno za razpravo preveč esejističen, za esej pa preveč znanstven. To velja zlasti za Franceta Dolinarja, ki uporablja v svojih razpravah pri navajanju dokumentarnih začinjenosti in izvirnostni slog, ki povprečnemu bralcu ni popolnoma razumljiv, če že ni duhamoren.

Če bo založba Sij nadaljevala z izdajanjem Zrenj in uvidov, bi bilo želeli, da razširi krog svojih sodelavcev, da pomnoži zbirko z deli zgodovinske in sodobne pomembnosti ter porednosti, pa da seže tudi po obširnejših tekstih.

Dr. S. B.

Svobodni termiti, na delo! Ne mirujte! Ne počivajte! Naši mrtvi junaki ki so dali za svobodo človeštva svoje življenje, so naša obveza!

Posnemanja vredno priznanje

Pred nedavnim je v Parizu Stanislav Krakov izdal knjigo pod naslovom „General Milan Nedić“ (Knjiga II.). Ta knjiga obširno prikazuje srbsko medvojno tragedijo in izgleda, da je pisana iz dveh namenov: prikazati trpljenje srbskega naroda po puču leta 1941 in, da jasno in glasno pove, kako je tedanja težka situacija privedla generala Nedića do tega, da je sprejel nevhvaležno nalogo predsedstva srbske vlade pod okupacijo. General Nedić je sprejel to breme na svoja ramena in storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da prepreči iztrebljavanje Srbov in da reši svoj narod pred komunističnimi zločinci. Pisec v prepričevalnem slogu prikazuje, zakaj je Nedić sprejel sodelovanje z Nemci, in kaj bi Nemci počeli, če bi tega ne storil. Nemci so nameravali Srbijo razkosati v štiri okupacijske zone, velik del Srbov pa preseliti v južno Rusijo. Pisec prikazuje lik Nedića kot človeka, ki je za svoj narod žrtvoval vse, kar je imel.

V knjigi je na dolgo opisana famozna črka „Z“. Avtor v knjigi navaja akt emigrantske vlade, ki je pod strogo zaupno številko bil dostavljen britanski vladi 1. septembra 1942. V tem aktu emigrantska vlada obvešča britansko vlado, da so vsi odredi, ki se v Srbiji in Črni Gori bore proti komunizmu in ki so v zvezi z Nedićem, izdajalski odredi, ki bodo ob koncu vojne likvidirani. Pisec zaključuje to žalostno poglavje s pojanilom, da so Angleži na podlagi tega akta poslali Titu srbske in slovenske sile, ki so prešle v Avstrijo leta 1945. Vrnjene so komunisti do kraja pobili v gozdovih pri Kočevju in drugih krajih Slovenije. število pobitih, tako navaja pisec, znaša med 15—20 tisoč mož.

Knjiga je v marsičem zanimiva; posebno pa še zato, ker daje vse priznanje Srbu, ki se je za svoj narod žrtvoval ne glede na to, kaj bodo o njem govorili. Res, čas bi bil, da bi tudi mi Slovenci storili nekaj sličnega in opazili lik našega generala, ki se je kot Nedić žrtvoval za naš slovenski narod. Čas bi že bil, da bi se našel nekdo v emigraciji, ki bi zapisal razloge, zakaj je general Rupnik stopil na pozornico tedaj, ko je bilo najhuje in ko se je bilo treba bati, da bodo Nemci Slovence decimirali in razselili. Tudi njegov lik človeka čaka potrebnega opisa in priznanja.

Odbor Slovenskega zavetišča

ima v prodaji slovenski prevod

„MARTIN FIERRO“

Cena 49 pesov.

Z nakupom podprete zavetišče

3. občni zbor Zavetišča dr. Gregorija Rožmana

V nedeljo dne 30. julija 1972 se je vršil v slovenski hiši 3. občni zbor zavetišča.

Predsednik zavetiščnega odbora, Matevž Potočnik, je pozdravil navzoče zborovalce in prešel na dnevni red občnega zbora. Po branju letnih poročil odbora in nadzornega odbora je bila izvoljena po odboru predložena lista novega odbora. V poslovni dobi 1972-73 sestavljajo odbor sledeči člani zavetišča: Predsednik, Potočnik Matevž; podpredsednik, Ahlin Ivan; tajnik, Šifrer Marijan; namestnik tajnika, Duh Martin; blagajnik ing. Anton Matičič; namestnik blagajnika, Lah Polde. Odborniki, Makovec Ivan, Mustar Stane, šušteršič Božo, Jakoš Janez, Grabnar Jože. Namestniki odbornikov: rev. Guštin Jože, Kožar Ivan, šurm Franc, Janežič Janez in Tomaževič Lovro. Nadzorni odbor: dr. Jože Dobovšek, prof. Vinko Logar in Novak Pavle.

Po končanih formalnostih se je razvila debata, predvsem, kako bi se čimpreje dosegel cilj, to je delovanje zavetišča.

Ob zaključku občnega zbora se je odbor zavetišča zahvalil vsem dosedanjim dobrotnikom in prosi tudi v bodoče za sodelovanje in podpiranje slovenskega zavetišča dr. Gr. Rožmana.

ZANIMIVI PABERKI

Olimpiade

Letos so se vršile od 26. avgusta do 10. septembra zopet mednarodne športne igre v nemškem mestu München na Bavarskem. Čas tekmovanja navadno imenujejo olimpiada, tekme pa moderne olimpijske igre za razliko od nekdanjih starih grških olimpijskih iger. Sedanje olimpijske igre so obnovili na prizadevanje barona P. de Coubertin-a leta 1894, ko so se moderni narodi obvezali, da bodo obnovili olimpijske igre. In res, prva nova olimpiada se je vršila po prekinitvi 1500 let, zopet leta 1896 v Atenah v Grčiji. Res je, da so obnovili narodi športne igre, niso pa obnovili prvotne ideje, smisla in duha nekdanjih tekem, kajti med starogrškimi in modernimi olimpiadami vlada velika idejna razlika.

Športne igre so pri starih Grkih nastale iz potrebe po dobrih vojščakah, ker so se Grki med seboj pogosto vojskovali, zato so potrebovali fizično močne in zdrave moške. Zato so tukaj fizična tekmovanja prirejali na različnih krajih v Grčiji, tako pri Korintu, Nemeji, pri Delfih, toda najbolj znamenita so bile tiste, ki so jih prirejali v Olimpiji, na ravnini blizu svetišča najvišjega grškega boga Zeusa. V tem gaju so se vršile tekme vseh Grkov vsaka štiri (parna) leta. Prvič so se vršila tekmovanja

leta 776 pred Kristusom. Takrat so prvič zapisali imena zmagovalcev. Toda te igre, ki so jih Grki prirejali v Olimpiji, so imele namen vse Grke med seboj pomiriti, duhovno združiti in predvsem kulturno dvigniti ter zediniti. Zato so morala za časa teh iger vsa sovražstva prenehati, razdori in celo vojne so se morale ustaviti, sicer so krivce hudo kaznovali, celo s smrtjo. Iz vseh grških krajev so se zbrale množice ljudstva v Olimpiji. Tekmovalci so se morali že eno leto pred pričetkom iger vpisati v potrebne spiske. Za časa iger je vladalo pri vseh Grkih „sveto premirje“ in gorje mu, če ga je kdo prekršil.

Igre so trajale pet dni. Prvi dan so se vršile razne začetne slovesnosti in sprevodi, drugi, tretji in četrti dan so bila tekmovanja, peti dan so proglasili zmagovalce in jih nagradili z venci iz oljčnih vejic. Zmagovalci so pa uživali pri vseh Grkih velike časti v javnem življenju, v Olimpiji so jim postavili kipe. Toda grške olimpijske igre niso imele na sporedu samo telesnih vaj, tekmovalci niso tekmovali samo s fizično močjo, temveč na sporedu so bili tudi tekmovalci, ki so tekmovali v pesništvu, v glasbi in v umetnosti na splošno. Te športne igre so pri Grkih budile narodno zavедnost, politično zedinjenje, predvsem pa kulturno zedinjenje. Na ta način so Grki ustvarili svojo grško kulturo, katere ravan je bila mnogo višja kot pri drugih narodih.

Grki so pozneje tudi štetje časa računali od začetka olimpijskih iger, t. j. od leta 776. Ko so pa Grčijo osvojili Rimljani, je rimski cesar Teodozij Veliki leta 394 olimpijske igre prepovedal. Tega leta so bile zadnje grške olimpijske igre. Verjetno, da jih je on imel za nevarne rimskemu imperiju in pa za oviro krščanski kulturi, kajti leta 291 je bil prepovedal tudi pogansko daritev (krvavo žrtvovanje).

Moderne olimpijske igre niso isto kot grške, kajti Grki niso malikovali človeške telesne moči, ampak so iskali ravnovesje med telesno in duhovno močjo človeka. Zato so enako častili zmagovalce v umetnosti kot zmagovalce v gimnastičnih vajah. Pozneje je začela ideja ravnotežja med duhom in fizično silo bledeti, dokler ni popolnoma izginila. Sodobne olimpijske igre pa kultivirajo samo telesno moč posameznika, mišice so važne, ne pa pamet. Zato tudi med zmagovalci danes prevladujejo druge rase, bela rasa v mnogih športnih panogah ne more tekrovati s črno ali žolto, rumeno raso. Pri Grkih se je tekmovalci sam pripravljaj za igre in vsak močan in uren Grk se jih je lahko udeležil. Danes pripravljajo tekmovalce razne organizacije ali celo državne uprave (Mussolini je tekmovalce in športnike uril na državne stroške). Skoraj po vseh državah ima pri pripravah vlada svoje prste vmes. Tekmovalci ni več samostojen, ampak je postal telesni stroj celote. Predvsem je važen maksimalni fizični učinek človeka. V ozadju pa so trgovski interesi mogočnikov in držav. In kar je najvažnejše, te nove olimpijske igre nimajo prav nobenega vpliva na mednarodno solidarnost. Grške olimpijske igre so imele namen Grke zediniti in ustvarjati med njimi pogoje za trajen mir, moderne olimpijske igre

pa ne doprinašajo najmanjših koristi k sporazumom in združevanju med narodi, celo obratno je res, ker vsako olimpiado spremlja kakšna vojna, ne pa „sveto premirje“ kot pri Grkih.

Kot v posmeh ideji olimpijskih iger je vsako olimpijado spremljala kakšna vojna, n. pr. 1896 prvo olimpiado v Atenah je spremljala italijansko-abesinska vojna 1895-96. Leta 1900 so izvedle evropske sile vojni pohod pri kitajski bokserski vstaji. Leta 1904-5 je bila rusko-japonska vojna za Port Arthur in otoke v Aziji. Leta 1908 je izbruhnila kriza zaradi avstrijske aneksije Bosne in Hercegovine. Leta 1912 je divjala balkanska vojna. Leta 1916 ni bilo olimpiade zaradi svetovne vojne. Leta 1920 je izbruhnil Kapp-Lüttzov upor v Nemčiji s komunističnimi nemiri vred. V Angliji so biti irski upori.

Leta 1924 je začelo vreti v Afriki, v Španiji je uvedel Primo de Rivera od 1923—25 diktaturo, v Rusiji je umrl Lenin in Trotzki je hujskal na takojšnjo svetovno revolucijo.

Leta 1928 so bile že homatije na Kitajskem. Leta 1932 konec intervencije v Kubi, Nicaragui, Haiti, v Panama. Japonska intervencija pri Šanghaju. Leta 1936 se je končala italijansko-abesinska vojna in je divjala španska državljanska vojna. Leta 1940 in 1944 ni bilo olimpiad zaradi druge svetovne vojne. Od leta 1948 do 1972 so pa sama popuščanja Amerikancev, Angležev in Francozov in revolucije zorijo v Ameriki, Afriki in Aziji, povsod vse, že ni več ne miru ne narodne ne individualne sigurnosti in višek tega je, da je leta 1972 v Aziji vojna, in to strašna vojna, v Južni Ameriki revolucije na pohodu, v Münchenu pa olimpiada, ki naj ustvarja pogoje za mirno sožitje med narodi. Olimpiade so zgrešile svoj cili, kapitalistični interesi desničarsko usmerjenih prav tako kakor marksistično usmerjenih pa bijejo neizprosen boj za mednarodno „ravnotežje“, ker je ravnotežje med duhom in človeško silo že davno v zatonu.

Dr. S. B.

IZ PISEM

C. 18. 7. 1972.

Spoštovani!

Glasilo „Tabor“ prinaša časovno zanimive članke iz nedavne naše preteklosti, kateri smo bili sami priča, ter se šele sedaj odvijajo; a bili smo tudi žrtev vseh grešk naših politikov in ostalih odgovornih krogov. Akoravno z vašim pokretom nimam nič skupnega, da celo nisem pristaš ne tega in ne onega tabora, redno zasledujem vse revije, ki mi pridejo pod roko, da tako dobim nekako srednjo sliko o preteklem in sedanjem položaju naše domovine in o življenju naših rojakov širom sveta. Saj prebiranje domače besede mi je v veliko uteho, zlasti še, ker mi je žena tuje

narodnosti, a otroka že tudi rojena v Avstraliji in so tako v moji družini kar tri narodnosti.

Leta 1940-41 sem služil dijaški vojaški rok v Sarajevu v 10. peša-dijskem polku, kjer sem bil nameščen v glavni pisarni za sprejemanje in oddajanje navadne pošte. Tam sem bil vse do decembra 1940, ko sem imel kot katoličan pravico na enomesečni dopust, tako da smo bili vsi katoličani za Božič doma, pravoslavni januarja, a mohamedanci že novembra za njihov ramazan. Po vrnitvi sem bil premeščen na vojni okrug, kjer me je zasačila vojna. Jugoslovanska vojska se je v neredu umikala proti središču države. V Sarajevo je pribežala tudi vlada s kraljem. Vsemu temu sem bil sam priča. Na Palah pri Sarajevu je vlada kapitulirala. Še nekaj dni smo vsi ostali na svojih mestih, dokler ni prišlo povelje nemškega komandanta, da se morajo vsi pripadniki bivše jugoslovanske vojske javiti v vojašnici kralja Aleksandra, to je na istem mestu, kjer sem služboval prve mesece. Dolga kolona se je pomikala na odrejeno mesto; saj smo vsi vedeli kam gremo — v ujetništvo! Še isto popoldne nas je dolgi železniški transport odpeljal proti Bosanskemu Brodu ter nato preko Save z vlačilcem — kajti železniški most preko Save je bil razstreljen. Od tu v Slavonski Brod, kjer so nas Nemci za nekaj popoldanskih ur namestili v vojašnici ter proti večeru preko Osijeka, Pećuja, Avstrije, Nuernberga odpeljali dalje proti severo-zapadu k holandski meji v taborišče Fullen pri Meppenu. Tako se je začelo moje štiriletno ujetništvo.

Veliko bi še rad napisal o med, pred in povojnem življenju, seveda je predvsem vprašanje časa in zbranosti. Naj bo to za danes dosti, kajti moja želja je, da čim preje dobite!

Vaš Slovastra

————— :: —————

R. 21. 7. 1972.

Dragi!

„Tabor“ je za našo skupnost zelo važno glasilo, zato želim, da mi en izvod pošiljate po letalski. Z običajno pošto pa mi pošiljajte vsaj 10 izvodov, da jih razpošiljam po

V bodoče bom poizkušal biti bolj dejaven. Tokrat prispevam za zavetišče, prihodnjič pa bom prispeval v tiskovni sklad „Tabor“-a.

Prisrčen pozdrav

O. K.

————— :: —————

S., 11. 7. 1972.

Spoštovani!

Pred par dnevi sem dobil Tabor št. 7 — zračno — priporočen. Najlepša hvala, vedno ga težko čakam.

Tabor bi bilo potrebno razširiti po vseh državah, kjer žive Slovenci. Povsod imate mnogo zvestih somišljenikov. Če dovolite, bom sam dal tu v

Avstraliji en oglas v „Misli“ in Vaš naslov, morda ne bo kdo oglasil. Saj je lepo število naših tu. Nekateri so tudi agitatorji rdečih. Morda morilci?

Ko berem Tabor in gledam umrle, se mi zdi, da hitro umirajo. Bojim se, da jih ne bi ubijala rdeča kača, ki je za nami. Pazimo — pazite nase — pazite na naše ljudi, ki jih je malo, pa ne premalo.

Naj končam. Ohranite voljo „duševno moč“, pomagajte slabičem do prave poti! Vsi pa kot „hrast“, ki ga viharji ne izkoreninijo, ga pa oblo-mijo.

Vdani

E. K.

Dr. Fr. Blatnik

O NARODNI SPRAVI

Naslov tistega članka v ljubljanski „Družini“, ki mi ga je nekdo po pošti poslal, se glasi: „Pomembna je prihodnost“ in v njem berem tudi tole: „Naša prihodnost zahteva, da gledamo bolj naprej kot nazaj.“ Očividno mi je pošiljatelj tega članka hotel z njim dati nauk, naj starih stvari ne pogrevam, ker važna je le prihodnost.

Saj to je tisto, zakaj pišem. Zato, ker gledam naprej in hočem, naj bodoča zgodovina piše resnico o dogodkih v Sloveniji med zadnjo vojno in tik po njej. „Zato ker gledamo naprej,“ je poudaril Miloš Stare na proslavi narodnega praznika 29. oktobra v Buenos Airesu, „zato nočemo, da bi v zgodovini bilo zapisano: Slovenski narod je tisti narod, katerega matere so rodile 20.000 zločincev in izdajalcev. Moj brat, moj rodni brat je umrl pod strelom v tilnik, ker naj bi bil zločinec in izdajalec. A moja mati ni rodila zločinca, ne izdajalca. Tvoja tudi ne! Zato, ker gledamo v bodočnost, zato hočemo, da nehajo komunisti učiti v šolah sramotne laži še danes in priznajo, da slovenske matere niso rodile zločincev in ne izdajalcev.

Na koncu tistega članka v „Družini“ pa stoji: „Večkrat smo že slišali besedo o narodni spravi. Mnogim ta beseda ni simpatična. Mi vendarle čutimo dolžnost, da jo z vsemi močmi podpremo. Ta zamisel je namreč zelo sorodna — evangeliju.“

Komunisti kaj radi brenkajo na struno „narodne sprave“, da bi nas pripravili do molka o zadevah, ki so jim neljube. Pa za spravo je treba vsaj dveh. Kako se moraš spraviti s kom, če se oni drugi ne mara? Kakšno pa je pri slovenskih komunistih razpoloženje za spravo, nazorno kaže slučaj cerkljanskih kaplanov Ladota Piščanca in Ludvika Sluge, ki so ju leta 1944 komunisti obdolžili, da sta Nemcem izdala partijsko šolo, in tu s 13 drugimi ustrelili. 17. septembra leta 1958 pa je v ljubljanski „Ljudski tribuni“ bivši častnik VOS-a Andrej Kranjec objavil, da omenjena kapla-

na in njuni niso imeli nobene zveze z nemškim napadom na partijsko šolo, marveč, da jo je izdal komunist načelnik major Jernej Hrastnik, ki je bil zaupnik Gestapa in z njim v stalni vezi.

Človek bi pričakoval, da bodo zdaj komunisti svojo pomoto priznali in nedolžno pobitim vrnili vsaj čast, ko jim življenja ne morejo. Daleč od tega! Komunistični funkcionar Marijan Tavčar je besno pognal tiste, ki so na idrijsko občino prinesli prošnjo „za prekop dveh duhovnikov, ki sta bila pomotoma obsojena.“ Ko so partijci slavili 25-letnico pokola njih tečajnikov po Nemcih, so govorniki še vedno udrihali po „belogardističnih izdajalcih, ki so zločin zakrivali.“ Kje je tu kak znak pripravljenosti za „spravo“? Komunistom služi ta beseda le, da bi nas z njo uspavali.

Nedaleč od Doberdoba, ob cesti iz Gorice v Trst, je velikansko vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne. Jaz sem ga prvokrat videl leta 1923, pet let po končani vojni. Pomešani počivajo Avstrijci in Italijani in vsi grobovi so enako oskrbovani, brez razlike, le iz podatkov na kamenitem napisu razbereš, na kateri strani se je kdo boril. Joj, koliko slovenskih imen je tudi vmes! Pač: Doberdob — slovenskih fantov grob! Proti vrhu pokopališča je velika sončna ura in pod njo napis:

Qui nell'eterna ombra
segno l'ore
all'inimico vinto ed al
vincitore.

(Tukaj v večni senci kažem ure premaganemu sovražniku in zmagovalcu.)

Kaj pa grobovi zverinsko poklanih domobrancev in četnikov? Letos bo že 27 let od konca vojne, pa še niso smeli imeti cerkvenega pogreba in še vedeti se ne sme, kje njih kosti trohnijo.

Narodna sprava? O, da! Dajte tovariši, pokažite vsaj malo dobre volje! Vrnite zaplenjena semenišča in druge katoliške zavode ter prosvetne domove, svojem pobitih domobrancev in četnikom dajte pokojnino, kot je dajete onim z vaše strani, lepo uredite grobove, kjer počivajo domobranci in četniki, in jim postavite dostojne spomenike, pa vam ne bo treba nas vabiti k „narodni spravi“, sami bomo prišli v tisočih iz Amerike, Argentine, Kanade in Avstralije kot na pobožno romanje. S seboj bomo prinesli truplo svetniškega škofa dr. Gregorija Rožmana, da ga pokopljemo v domači zemlji, in nad njegovim grobom si bomo bratsko segli v roke.

Domišljija? Več: iskrena želja. Uresničitev je pa odvisna od vas, tovariši.

Ne pozabimo nikdar in nikjer, da smo seme tistega izkrvavelega rodu, ki je o pravem času in na pravem mestu vsemu svobodoljubnemu človeštvu zaklical, da se je rdeči mednarodni zaroti treba upreti pod vsakršnimi oklopnostmi in za vsako ceno! — Ne počivajte, termite svobode!

NA UREDNIŠKI MIZI

V št. 7-72 „Tabora“ je bila objavljena poslanica NO za Slovenijo, katera je bila dostavljena uredništvu s prošnjo, da jo objavimo. V naslednjih vrsticah objavljamo tudi to prošnjo, a takoj nato tudi prošnjo, ki jo je v zvezi s svojim odgovorom poslal g. Louis Zajec.

Buenos Aires, 5. junija 1972

Spoštovani gospod urednik!

V prilogi Vam pošiljam Poslanico Narodnega odbora za Slovenijo s prošnjo, da jo objavite v reviji Takor.

Za naklonjenost se Vam v naprej zahvaljujem in Vas lepo pozdravljam
Miloš Stare l. r.

Priloga: Poslanica

UREDNIŠTVU: TABOR, KLIC TRIGLAVA IN SLOVENSKA DRŽAVA

Prosim objavite priloženi dopis: „Novo hlapčevanje“ v tamk. listu, ker je odgovor na „Poslanico NO“, kako nekateri — drugi gledajo na polit. situacijo. Ako ne objavite je v korist avtoritetom, ki nastopajo v Poslanici. Pošljite en izvod lista na moj naslov proti odškodnini.

Cleveland 11. avgusta 1972.

Louis Zajec

1439 Larchmont road,
Cleveland, Ohio, 44110.
U. S. A.

DAROVALI SO:

Za zavetišče:

Budinek Vojteh, El Bolsón N. N., San Martín	70.— 30.—
Benedičič Miha, Castelar ..	76.—
Vidič Stanko, Churruca ...	10.—
Bizjan Anton, Churruca ..	10.—
Mavrič Marjeta, San Martín	3.—
Levstik Vinko, Rim	100.—
N. N., Argentina	8.000.—
Janežič Janez, San Justo .	28.—
žužek Ivanka, Ramos Mejía	300.—
Dimnik Dušan, Florida ...	100.—
Škulj Ela, Martinez	50.—
Marjan, San Justo	20.—
Avguštin A. rev., Boulogne	66.—
Kos Vojteh, Haedo	100.—

Tičar Beno, Ramos Mejía . 100.—

Kremžar Marko, Hurlingham
(pregled in podpis letne bilance)

Petrič Lojze, Cleveland, dol. 5.—

Mesto cvetja za pok. Katarino Pulko:

Telič Rafael, V. Bosch 50.—

Mesto cvetja za pok. Veroniko Kobal:

Brezigar Zoran, Capital ... 100.—

Matičič-druž., J. L. Suárez 50.—

Tiskovni sklad gl. Tabor:

Budinek Vojteh, El Bolsón 30.—

Prodaja knjig

N. N., Hurlingham

Zupančič Ivanka, V. Ball. . 250

N. N., Argentina

SLOVENSKO ZAVETIŠČE JE DELO VSE SLOVENSKE EMIGRACIJE IN NIHČE NIMA PRAVICE ZASLUG. VSA PRAVICA JE PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA NASIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE JE IZGOVORJENI KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM.

VSEBINA

„La moderación“ del P. C. Chileno	225
„Če boste vi molčali, bo kamenje vpilo“ (A. Škrjanec)	226
Ob 29-letnici Turjaka in Grčaric	229
Angleška tajna služba in 27. marec 1941 (P. Auly)	232
še nepovedana zgodba o Titovih Katynih (EWD)	235
Velika laž (I. Z. M.)	239
Pokol 48 Madžarov na jugo-lovanske-italijanski meji leta 1949	242
še „ni bil čas“ (Klic Triglava, 397)	243
Novo hlapčevanje (Louis Zajec)	245
Mnenja in vrenja	247
?. občni zbor Zavetišča dr. Gregorija Rožmana	251
Zanimivi paberki	251
iz pisem	253
O narodni spravi (Dr. Fr. Blatnik)	255
Na uredniški mizi	III
Darovali so	III

Correo
Argentino
Sucursal
J. L. Suárez
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 8133

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619